

Brassói Lapok

XL. évfolyam

272 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1934. évi november 26

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldre: A kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 74 lej. Brassóban 70 lej. Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj 66 lej. — Posta kézbesítéssel és közvetlenül a kiadóhivatalnak fizetve, az előfizetési díj havonta 60 lej. — Külföldre: negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDELESEK díja hirdetési oldalon 3 lej, páros (bal) szövegdoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegdoldalon 9 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassov, Str. Regele Carol 5b-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Dátumok és félelmek

Európa lázasan számolja a heteket. Már csak pár gyorsan rohanó hét választ el attól a híressé, sőt hirhedtté vált januári vasárnaptól, amely — micsoda ómen! — éppen tizenharmadikára esik. A saarvidéki népszavazás esélyeit latolgatják a nagypolitika párnázott ajtaju szalonjaiban a frakkos diplomaták. Ezt latolgatják a ráncolthomlokú zsakettes politikusok, a sötétkék zekés közgazdászok s erre gondol, mint fenyegető rossz álomra, a szürkeruhás kisemberek sok száz milliója. Mit hoz 1935 január tizenharmadika?

Franchet d'Esperay tábornagy, mint újdonsült akadémikus új rangját arra használja föl, hogy aláhuzza vele sötétén látását a német fegyverkezés iramáról s azt jósolja, hogy Németország a saarvidéki népszavazás idején erősebb katonai súlyt képvisel, mint ama borzalmas husz év előtti júliusban, mikor Európára rászabadultak a poklok minden ördögei. És Archimbaud képviselő, a francia hadügyi tárca parlamenti előadója rádupleáz az ész tábornok pesszimizmusára. Részletes jelentést olvas föl a francia parlamentben, melyben számszerűen mutatja ki, hogy a németek szükség esetén a békeszerződés kijátszásával az év elején öt és félmillió kiképzett katona fölött rendelkeznek. A Reichswehr 300.000, az országos rendőrség 100.000, az SA 80.000 kiképzett embere mellett a repülőekkel, a 100.000 katonailag képzett rendőrrel és az SA 100.000 lakatanyai emberével a német hadsereg jelenlegi létszáma 600.000 fő. Ehhez jön még 300.000 kiképzett rezervista, 400 ezer Hitler-legény, 1 millió 400 ezer régi rezervista, 200 ezer félig militarizált alakulat, 2 millió 500 ezer régi SA ember és 100 ezer kiképzett soffőr: 4 millió 900 ezer ember. A francia képviselő szerint tehát Németország effektív hadserege az év elején 5 millió 500 ezer főre tehető. Ha ehhez hozzávesszük, mondotta Archimbaud, hogy a németeknek 4000 kiképzett pilótájuk és nagyszámú repülőgépiük áll hadicélra rendelkezésre, bátran mondhatni, hogy Németország pár hét múlva erősebb katonai hatalmat képvisel, mint akár 1914-ben. A konklúzió persze az, hogy Franciaországnak is föl kell készülnie és át kell venni az iramot. Nem kétséges, hogy a fegyverkezésnek az iramát a mai Európában az utóbbi időben már nélkül is rohamosan fokozták. A kritikus január 13-án félmillió szavazat fog behullni az urnákba, de tíz és tizmillió szurony fog készen állni hüvelyében.

Most ugyanilyen súlyos problémává nőtt a jugoszláv jegyzék is. Új dátum és új félelem.

Mindenki, aki hisz az emberi haladásban és művelődésben, mindenki, aki az embereknek népek fölötti szolidaritását, humanus ideálul ismeri el; mindenki, aki hisz a létfenntartási elv kiegészítő párhuzamában: a kölcsönös segítség elvében; mindenki, aki az élet oldalán, a kultúra, a fejlődés, a tökéletesedés álláspontját hirdeti, egyet akar: békét. S talán ép abban láthatjuk a béke legjobb garanciáját, hogy annyit beszélnek a fegyverkezésről.

A tudósoknak az a babonájuk, hogy a felfedező munka és a kísérletek bevégezése, az eredmény előtt nem szabad kísérletezni az experimentumot. Iróembereknek az a babonájuk, hogy ha a készülő mű tartalmát és meséjét kifecsegitik, sohasem fejeződik be az írás. Talán van ilyen

Hatalmas, jól felszerelt hadseregével s a világ legnagyobb légi flottájával

Oroszország Franciaország oldalán áll Németországgal való háborús viszály esetén,

— jelentette ki a francia képviselőházban a hadügyi költségvetés előadója

A német sajtó szerint máris életbe lépett a francia—orosz katonai szövetség

Páris, november 25.

A francia képviselőház hadügyi költségvetési vitájának bevezetéseképpen Archimbaud Léon képviselő, a büdzsé előadója, nagy beszédet tartott, amelynek egyes részletei diplomáciai szenzációszámba mennek. Az előadó ugyanis a honvédelem kérdését összekapcsolta Franciaország általános politikájával s ebben az összefüggésben nyíltan hangoztatta a francia—orosz jóviszony és katonai együttműködés jelentőségét. Minthogy ebben a tekintetben ez volt az első kifejezetten hivatalos megnyilatkozás, érthetően nagy feltűnést kelt, mert Archimbaud a két nagy állam hadügyi együttműködéséről mint befejezett tényről beszélt.

— Oroszország volt a legelső állam — mondta beszédében többek között Archimbaud —, amely értesített bennünket arról, hogy a nemzeti-szocialista Németország nem tartja tiszteletben a versaillesi békeszerződés katonai rendelkezéseit.

— Mind a két állam — folytatta ezután a hadügyi előadó — meg akarja menteni szabadságát. Az a megegyezés, amely nemrégiben Franciaország és Oroszország között létrejött, a béke és az európai stabilitás biztosítását szolgálja. A két ország között tagadhatatlan egyetértés áll fenn. Nem akarom a szövetség, vagy katonai megállapodás szót használni, csak megállapítom, hogy Oroszországnak hatalmas, jól felszerelt hadserege van, amely oldalunkon áll, ha Németországgal háborús viszályba keveredünk.

A továbbiak során Archimbaud képviselő elmondotta, hogy azokat az adatokat, amelyeket előadói jelentésében Németország fegyverkezésére vonatkozólag közöl, részben helyszíni értesülésekből, részben pedig az orosz sajtóból szerezte. Majd így fejezte be beszédét:

eredményes babona a nagypolitikában is: ha előre kibeszélik a titkot, előre elfecsegitik a veszedelmes dátumot, idejekorán felfrasszák a poklok kapuitól újból elszabadulásra készülő romlásereget, megelőzik a bajt. Paralizálják a veszélyt. Elhessegetik az árnyat.

Az őszinte kibeszéd, a nyílt diszkusszió

— Jelenleg teljesen nyugodtak lehetünk. Az orosz légi haderő a leghatalmasabb a világon, a francia légi haderő pedig mindjárt második helyen következik utána.

Miután nagy beszédet mondott még a hadügyi költségvetés javaslatának védelmében Fabry képviselő, volt hadügyminiszter és a hadügyi bizottság jelenlegi elnöke, a vita végén Maurin hadügyminiszter emelkedett szólásra s hangoztatta, hogy Franciaországnak nincs oka a félelemre, még kevésbé a kétségbeesésre, de azért szüksége van a bizalmat ébresztő szavakra. Azok, akik a háborút végighar-

colták, egy csepp kedvet sem éreznek ahhoz, hogy újabb háborút lássanak. Valóban siralmas lenne, — folytatta Németországra célozva a miniszter —, ha ez a két nemzet, amely a multban az emberi haladás és tudás fátylaja volt, egymásnak esnék s marcangolná egymást oly kérdések miatt, amelyeket más módon lehet és kell szabályozni.

— A magam részéről mindent komolyan veszek s azon igyekszem és szeretném, ha másutt is hasonlóképpen cselekednének, hogy semmit se lássanak tulcsötét színben — mondotta végül a hadügyminiszter.

Hogyan jegyzik be a Népszövetségnél a francia—orosz katonai egyezményt?

Archimbaud képviselő kijelentése, mely benyomást keltettek az angol politikai körökben. A lapok feltűnő helyen közlik a hadügyi költségvetés előadójának beszédét s élénken foglalkoznak a francia—orosz katonai szövetség problémájával.

A Reuter felveti azt a kérdést, hogyan fogalmazzák meg a szövetségi szerződést, hogy az megfeleljen a Népszövetség alapokmányának. Az angol felhivatalos távirati iroda arra a megállapításra jut, hogy a felek az alapokmány 10-ik szakaszát bizonyára olyképpen értelmezik, hogy a kölcsönös segélynyújtás fogalmát a katonai segélynyújtásra is kiterjesztik.

A német sajtó Archimbaud kijelentéséből arra következtet, hogy a francia—orosz és a Szovjetszövetség közötti katonai egyezmény már életbe lépett.

A külföldi sajtó egyes kommentárjaival kapcsolatban egyébként a francia kormány hivatalos közleményt adott ki s azzal cáfolja a francia—orosz katonai

szövetségről szóló híreket. A hivatalos cáfolatot minden bizonnyal csak azért adták ki, mert az egyezményt még nem jelentették be a Népszövetség főtákarcságának.

A FRANCIA KORMÁNY
SAROKBA SZORITJA
LENGYELORSZÁGOT
A KELETI LOCARNO ÜGYÉBEN

A Laval francia külügyminiszter és Litvinov orosz külügyi népbiztos között a minap. Genfben lefolyt megbeszélés után felhivatalos párisi körökben úgy tudják, hogy a Lengyelországnak szóló francia jegyzék már készen áll s táviratilag továbbítják Varsóba, vagy ha Beck lengyel külügyminiszter keddre Genfbe érkezik, Laval személyesen adja át neki. A Paris Soir szerint Franciaország mentesíti Lengyelországot a kötelezettség alól, hogy biztosítékot vállaljon a cseh és litván határokért. Lengyelország ugyan is ezt megtagadta s ezzel hátrította el hozzájárulását a keleti biztonsági egyezménytervezetthez. A francia jegyzék Lengyelország álláspontjának megfelelőleg azt is hangsúlyozza, hogy a keleti paktum csak a Németországgal való teljes együttműködés esetén válhatik teljessé.

Diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel várják, hogy a francia engedékenység után Lengyelország milyen újabb érveket hoz fel a keleti Locarno ellen?

Genfben tovább hullámszik a jugoszláv jegyzék körüli kavargódás

Genf, november 25

A népszövetségi általában a diplomáciai köröket még mindig az a mély benyomás uralja, amelyet a délszláv jegyzék benyújtása keltett. Az érdeklődés azonban amellől mindinkább arra a kérdésre irányul, mit tesz a súlyosan megvádolt Magyarország? Ellentámadásba megy-e át, sürgetve a délszláv jegyzékben felvetett vádak tisztázását, a vagy egyszerűen bevárja a Népszövetség eljárását?

A hitlerista Völkischer Beobachter tudni véli, hogy a genfi magyar főmegbízott ellenmemorandumot nyújt be, amelyben kéri fogja az utóbbi harminc év folyamán elkövetett összes po-

litikai merényletek részletes kivizsgálását. Ezzel szemben a párisi Havas-ügynökség a genfi magyar delegáció köréből szerzett értesülése alapján azt közli, hogy Magyarország eláll a marseillei merénylettel kapcsolatos kérdések vitájának sürgetésétől. Amint Eckhardt Tibor magyar főmegbízott újabb nyilatkozataiból kitűnik, a magyar kormány még nem döntött további magatartása felől.

A párisi sajtó általában bizonyos aggodalommal várja a választ arra a kérdésre, vajjon Magyarország kívánja-e az ügy azonnali tárgyalását? Ez ugyanis bonyodalmakra vezetne s veszélyeztetné a Laval által tervbevetett békés elintézt.

Mit sérelmez a magyar főmegbízott?

Eckhardt magyar fődelegátust valóság-gal megostromolták az újságírók, hogy megtudják tőle a magyar álláspontot. A francia külügyminisztériumhoz igen közelálló Temps genfi munkatársa szerint a magyar főmegbízott mindenekelőtt csodálkozásának adott kifejezést afölött, hogy a délszláv jegyzék tüsszént közzétették, anélkül, hogy egyidejűleg nyilvánosságra hozták volna azt az emlékiratot is, amelyben Jugoszlávia Magyarország elleni támadását bizonyítékokkal igazolni igyekszik.

— Ebben nemzeti becsületünk megsértését látom — mondta Eckhardt a Temps munkatársának. Ha a két okmányt egyidejűleg közzétették volna, úgy semmit sem szoltam volna, hanem rögtön munkához látok s felkértem volna Budapestet, hogy a délszláv kormány határozottan körvonalazzott panaszai alapján ejtsék meg a vizsgálatot.

Eckhardt ezután annak a véleménynek adott kifejezést, hogy Magyarország nem fogja kérni a sürgős eljárás alkal-

mázását, ő maga azonban azt óhajtja, hogy a délszláv panaszokat a lehető leg-rövidebb idő múlva tegyék tanulmány tárgyává. Eckhardt különben ismételt panaszkodott, hogy Magyarországot nem tájékoztatták az ellene emelt vádakról.

Az újságíró ekkor emlékeztette a magyar főmegbízottat arra, hogy a Franciaországban letartóztatott bűnrészesek Magyarországra terhelő vallomásokat tettek.

— Erről csak annyit tudunk, — felelte Eckhardt — amennyi a sajtóban megjelent. Sohasem közölték velünk egyetlen olyan részletet sem, amit ellenőrizhettünk volna és ami alkalmat adott volna a magyar kormánynak, hogy jószándékáról tanubizonyítást tegyen. Jelenlegi nehezítelésünk oka az, hogy a délszláv lépés megtétele előtt nem tájékoztattak bennünket rendes diplomáciai úton. Ez az udvariatság bántott meg bennünket s ezzel magyarázható az a heves ellenhatás, amely Magyarországon most megnyilvánul.

Németország a háttérben?

A Temps különben vezércikkben is foglalkozik a délszláv jegyzék által felvetett ügygel, amely szerinte igen súlyos és izgató. Jeltics nagyon erélyes és egyben nagyon okos hangon fogalmazta meg a jegyzéket. Az ügyet azonban, amely tulajdonképpen szigorúan jogi természetű, a politikai háttér bonyolulttá teszi. A magyar kormány a jegyzék tudomásulvétele után azonnal ellentámadásba kezdett. Gömbös sietett kijelenteni, hogy a délszláv lépés veszélyezteti a békét. A Temps el van készülve arra, hogy Budapest a legközelebbi hetekben igyekezni fog összekeverni a kártyát. A magyar kormány mindenekelőtt a délszláv népben felújult olaszellenes érzést töröksi majd kihasználni, bár a délszláv kormány továbbra is a közeledés politikáját szolgálja. Másfelől az olasz kormány csak nehezen lazíthatná meg a Róma és Budapest között fennálló kapcsolatokat.

— A háttérben Németországot sejtethetjük — írja a lap — mert egy európai megrázkódtatás csak Németországnak áll igazán érdekében. Berlin türelmesen lesi, hogy a jelenlegi európai helyzetben hol mutatkozik repedés, hogy vésőjét azonnal odafeszítse.

Franciaországra ebben a kérdésben két kötelesség hárul: egyrészt mint Jugoszlávia barátja, köteles világosságot deríteni az ügyre, másrészt pedig mint a béke és Olaszország barátja, köteles vigyázni arra, hogy a megindított ügy ne lőjjön túl a célon.

Nyilatkozott Eckhardt a párisi Figaro munkatársának is.

A Figaro munkatársa megkérdezte, válaszul-e Magyarország a jugoszláv vádakra.

— Minden a jugoszláv emlékirattól függ — válaszolta Eckhardt. — A jugoszláv jegyzék vádjai egyébként két csoportra oszthatók. Először olyanokra, amelyek a merényletet megelőző időkre vonatkoznak. Csak hogy ezekre Magyarország és Jugoszlávia már egyezményt kötött júniusban s azóta

a magyar kormányhoz semmiféle pa-

nasz nem érkezett arról, hogy Magyarország az egyezséget megszegte volna!

A másik csoportba a marseillei merénylettel összefüggő vádak sorozhatók. Belgrád azonban sohasem közölte vádpontjait a magyar kormánnyal.

Magyarország a maga részéről aláír minden egyezményt s hajlandó becsületesen együttműködni a nemzetközi terrorizmus leküzdésére.

Nincsen szándékában semmi olyant tenni, amely elmégesítene a nemzetközi helyzetet. Ha azonban minket megtámadtak, becsületesen visszavágunk, de Magyarország egyetlen idegen állam ellen sem emel vádat. A magyar kormány egyébként azt követeli, hogy a jugoszláv jegyzék vitája legyen mentől szélesebbkörű.

A Figaro Eckhardt nyilatkozatára megjegyzi, hogy csak örülni lehet annak, ha Magyarország őszintén bekapcsolódik a nemzetközi terrorizmus elleni megsemmisítésére irányuló küzdelembe.

Eckhardt Tibor egyébként a „Magyarország” útján a magyar néphez felhívást intézett, amelyben azt mondja, hogy Jugoszlávia heves támadása nemcsak a magyar hivatalos köröket, hanem Magyarország közvéleményét is hidegvérnek megőrzésére kötelezi. Szükséges a türelem, mert meg fogja hozni gyümölcsét.

JEFTICS JELENTÉST TETT

Jeftics délszláv külügyminiszter tegnap Genfben Zürichbe utazott, hogy találkozzék Pál herceggel, a régens tanácsfejével, aki Londonba menet vonaton átutazott Svájcban. A külügyminiszter beszámolt genfi tevékenységéről a régens hercegnek, aki továbbutazott, hogy részt vegyen sógorjének, Marina görög hercegnének 29-iki londoni esküvőjén.

GÖMBÖS HIRTELEN BÉCSBE UTAZOTT

Mind a budapesti, mind pedig a bécsi politikai és diplomáciai körökben a szenzáció erejével hat, hogy Gömbös magyar

miniszterelnök Kállay földművelésügyi miniszterrel pénteken este 11 óra 40 perckor hirtelen Bécsbe utazott. Hir szerint mindketten az osztrák kormány vendégeként érkeztek Bécsbe, ahol Gömbös találkozott Schuschnigg kancellárral, majd kiutazott Mürtstegbe, Starhemberg herceg birtokára, ahol vadászaton vesz részt.

A magyar miniszterelnök meglepetésszerű ausztriai látogatása sok találgatásra ad okot.

OLASZORSZÁG A GYORS TÁRGYALÁS MELLETT

A római Stefani iroda jelentése szerint olasz hivatalos körök igen nagy figyelmet szentelnek a délszláv panaszirattal kapcsolatos fejleményeknek. Felelős olasz körök a legteljesebb mértékben támogatják Magyarországot azon kérését, hogy a panasz azonnali letárgyalását kérje. Az olasz kiküldöttek olyan utasítást kapnak, hogy Magyarországnak a sürgősség kimondására irányuló kérését támogassák.

A délszláv emlékiratot egyébként, a mely részletesen tartalmazza majd a Ma-

gyarország elleni vádak, hétfőn nyújtják be. Avenol népszövetségi főtitkár közölte ezt Eckhardt Tibor magyar kiküldöttel, jelezve azt is, hogy a panaszirat tárgyalását januárra tűzték ki. A december harmadikára halasztott közgyűlés csak a Saar-kérdéssel foglalkozik s így ekkor nem tárgyalhatják a délszláv panaszt is. A magyar körökben az a vélemény alakult ki, hogy amennyiben nem lehet kivívni a decemberi tárgyalást, úgy nyomban a Saar-kérdés rendezése utáni napokra kéri az újabb rendkívüli közgyűlés összehívását.

A prágai cseh diákok megrohamozták a német egyetemet

A rohamot a cseh egyetem rektora személyesen vezette

Prága, november 25.

Prágában szombaton délelőtt egészen különös természetű diákzavargás kezdődött. A prágai német egyetem régi történelmi jelvényeit 1920-ban a prágai cseh egyetemnek ítélték, de azt az ítéletet mindmáig nem hajtották végre. Pár nappal ezelőtt aztán a cseh egyetem rektora a jelvények kiszolgáltatását kérte. A német diákok erre gyülekezni kezdtek és tiltakozásuk jelül bejelentették a sztrájkot.

Szombaton délelőtt a német egyetem előtt hatalmas cseh diáktömeg jelent meg s be akart hatolni az egyetem épületébe. A német diákok kordont vontak az egyetem köré, megakadályozták a benyomulást, mire vad verekedés kezdődött. A

rendőrség csak nehezen tudta helyreállítani a rendet, illetve megtisztítani az egyetem környékét.

Délután a cseh diákok most már Drach-nowsky nevű rektoruk vezetésével vonultak fel. Az utcai verekedés megismétlődött, ezúttal azonban a csehek betörték a kaput, benyomultak a folyosókra. Itt a német diákok második nélemi vonalával szembeszemből ütköztek. Megismétlődött a délelőtti verekedés, a rendőrség azonban csak akkor vonult fel, amikor a német egyetem rektora erre kifejezetten kérte. A zavargóktól csak a késő délutáni órákban sikerült megtisztítani az egyetem épületét. A fejleményeket úgy a csehek, mint a német körökben nagy izgalommal párhadják.

Amerika újra felveszi a szoros gazdasági kapcsolatot a Szovjettel

London, november 25.

A Financial Times jelenti, hogy Moszkvában ez idő szerint nagyszámu amerikai ipari megbízott tartózkodik, akik állítólag koncessziókat igyekeznek szerezni a nagyobb amerikai motorgyárak, repülőgépgyárak és nehéz motorokat készítő üzemek számára. Értesüléséhez hozzáfűzi

a lap, hogy Oroszországnak a Keren-szkij-uralom alatt vállalt amerikai tőke-kötelezettségei most vannak rendezés alatt s mihelyt ez a kérdés megoldódik, az amerikai tőke a nemrégiben Roosevelt által megalakított „Import and Export Bank” útján újból feveszi a kapcsolatokat a Szovjettel.

Belényesen lopták el a bukaresti üvegkereskedő betörőjét

Nagyvárad, november 25

Néhány héttel ezelőtt Popa Mihály bukaresti üvegkereskedő lakását ismeretlen tettes „látogatta” meg, aki 90 ezer lej készpénzt és 50 ezer lej értékű váltót és más értékeket zsákmányolt. A károsult megtette a feljelentést és annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a tettes talán Sipos Lajos biharmegyei Csohaj községbeli illetőségű szolga, aki nála volt alkalmazásban s pár nappal ezelőtt megszökött. A rendőrség a feljelentés alapján körözölevelet adott ki Sipos Lajos ellen, akit a kapott pontos személyleírás alapján Belényesen el is fogtak.

A gyanúsított szolgaleány kitartóan tagadja, hogy valami köze volna a betöréshez. Beszállították a nagyvárad-

ügyészséghez, ahonnan továbbították Bukarestbe, hogy az ottani ügyészség folytassa le a vizsgálatot.

Új román-magyar kereskedelmi tárgyalás kezdődik

Budapest, november 25

Hivatalos körökből eredő hírek szerint a jövő hét folyamán román-magyar kereskedelmi tárgyalások indulnak Budapesten. Ezekre a tárgyalásokra a román kiküldöttek új megoldási javaslatokkal jönnek a román-magyar árucseré zavarainak kiküszöbölése érdekében. Itt kell megemlítenünk, hogy a napokban három nagy román kereskedelmi vállalat 700 vagon tűzifa Magyarországra való szállítására kapott engedélyt. A 700 vagon tűzifa ellenében Magyarország hasonló értékű magyar árucserével elhelyezésére kapott engedélyt.

Liberális és nemzeti-parasztpárti részen is

Lázasan készülődik a fiatalság a nagy összeecsapásra

Tatarescu és Dinu Bratianu elhatározták, hogy a belföldi kölcsön
70 százalékát hadfelszerelési célokra fordítják

A jövő hét végén ül össze a nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa

Bukarest, november 25.

A parlament hétfőn újabb megkezdte munkáját és miután a vezetőségi választások megtörténtek, úgy a kamara, mint a szenátus előreláthatólag már a jövő hét első napjaiban megkezdte a választási javaslat vitáját. A Skoda-bizottságot is közelebből összehívják, hogy döntson arról: magáévá teszi-e a Bentoiu-javaslatot, vagy módosítani fogja. A helyzet egyébként arra enged következtetni, hogy a jelentés eredeti megszövegezésében kerül a parlament elé.

Bratianu Dinu állítólag arra intette pártja vezetőembereit, hogy magatartásukkal ne keltsék azt a látszatot, mintha a kormánypárt nem értene egyet Bentoiu megállapításaival. Ezek szerint viharos parlamenti összecsapásokra van kilátás, annál inkább, mivel a nemzeti-parasztpárti készülődésekkel egyidejűleg a liberális fiatalság is lázasan szervezkedik, hogy védelmi frontot alkossanak az ellenzéki támadásokkal szemben. Így a Pareri libere csoport több tekintélyes kormánypárti parlamentár részvételével újabb megbeszélést tartott, amelyen elhatározták, hogy

a vádak igazolására újabb adatokat gyűjtenek és a Bentoiu ellen indított sajtóhadjáratra hasonló hangnemen fogadják válaszul a jelentés parlamentári vitája során. Ezen kívül kapcsolatot keresnek azokkal az ellenzéki pártokkal, melyek magukéba teszik a hivatalos jelentés konklúzióit.

Az értekezlet végén úgy határoztak, hogy „Romanul” címer napilapot adnak ki, a „Pareri libere” folyóirat megjelenését pedig állandósítják.

HATIEGAN EMIL
TOBOROZZA A FIATALOKAT

A kormánypárti fiatalok harci készülődésével csaknem azonos jelenségek tapasztalhatók a nemzeti-parasztpártban is. Tegnap Kolozsváron Hatiegan Emil volt miniszter elnöklése alatt a kolozsmegyei nemzeti-parasztpárti ifjúság gyűlésezett mintegy 200 egyetemi hallgató részvételével. Hatiegan utalt a mai nehéz időkre és együttműködésre hívta fel a fiatalokat. Popa Adám volt prefektus felidézte az 1926-iki eseményeket, amikor „Chemarea” néven megindult az a hatalmas mozgalom mely az erdélyi fiatalságot a nemzeti-parasztpárt zászlója köré tömörítette.

— A mai idők — mondta — ismét csatasorba szorítják az ifjúságot. Az elnök ezután bejelentette, hogy országsszerte előadásokat fognak tartani, hogy megismertessék a néppel a nemzeti-parasztpárt célkitűzéseit.

BRATIANU DINU FOG VÁLASZOLNI MANIU PARLAMENTI BESZÉDÉRE

Tatarescu miniszterelnök pénteken és szombaton hosszasan tanácskozott Bratianu Dinu pártelnökkel. A tárgyalások eredményeképpen a jövő hét végére összehívják a liberális párt állandó bizottságát. A Tempo értesülése szerint az állandó bizottság teljes egészében szolidaritást fog vállalni a Bentoiu-jelentéssel. Megtárgyalják ezen kívül annak a politikai harcnak is a részleteit, melyet a liberális párt indít a parlamentben és azon kívül, hogy a Skoda-ügyben elfoglalt álláspontját győzelemre vigye. Az Adeverul úgy tudja, hogy Tatarescu és Bratianu Dinu találkozásai során

megállapodtak abban, hogy

a belföldi kölcsön 70 százalékát a hadfelszerelési terv pénzfeladására fordítják.

A pártelnök állítólag azt is közölte Tatarescuval, hogy abban az esetben, ha Maniu a parlamentben felszólal és támadni fogja a liberális párt fegyverkezési és gazdasági politikáját, úgy fenntartja magának a jogot, hogy a kormánypárt részéről ő válaszoljon a volt pártelnök beszédére.

A nemzeti-parasztpártban is egymást érik a megbeszélések. Szombaton reggel Mihailache lakásán Maniu, Madgearu, Potarca, Lupu, Calinescu, később pedig Popovici Mihály részvételével tanácskozás volt, amelyen megbeszéltek az elnöki tanács összehívására vonatkozó közelebbi tervüket. Újabb értesülésük szerint a tanács csak akkor ül össze, ha Vajda Sándor is Bukarestben lesz, amivel dokumentálni akarják a párt összetartását a kormányellenes harc megindítása előtt.

Lupu dr. is elmegy a floricaigyászintézetbe

A floricaigyászintézetben Mihailache, Averescu és Filipescu kivételével megjelennek az összes pártvezérek.

A nemzeti-parasztpártiak Bratianu Dinu magatartásával indokolják távollmaradásukat.

A párt tagjai közül csak Lupu dr. tesz eleget a meghívásnak, aki tudvalevőleg tárcát vállalt Bratianu Jonel 1927-iki kormányában. Az ünnepségen a már megállapított program szerint csak a pártiárka, Tatarescu miniszterelnök és a törvényhozó testületek elnökei fognak beszélni.

Maniu cáfol...

Maniu Gyula cáfoló nyilatkozatot küldött be a fővárosi lapokhoz, amelyben megállapítja, hogy Temesváron sehol nem mondott politikai jellegű beszédet. Bánsági útjának nem volt más célja, minthogy személyes megjelenésével adózzék Babes Vince emlékének, aki elődje volt neki az erdélyi nemzeti-párt elnöki székében.

Ötévi börtönre ítélték a Caps egyik volt igazgatóját, aki tízmillió leji sikkasztott

Bukarest, november 25.

Az ilfovi törvényszék szombaton hozott ítéletet Cratero Ovidiu-nak, a CAPS (az állami erdők autonóm pénztára) egyik volt igazgatójának a pörében. Cratero ellen az volt a vád, hogy 10 milliót sikkasztott el az erdőpénztár bevételeiből.

A törvényszék a volt igazgatót 5 évi börtönre és politikai jogainak 3 évi felfüggesztésére ítélte.

Az ítélettel kapcsolatban a törvényszék első ízben alkalmazta a számviteli törvény 29-ik szakaszát, amely szerint a sikkasztó tisztviselőnek egész igazolatlan vagyona is lefoglalható. Ítéletében a törvényszék kimondta, hogy Cratero feleségének másfélmillió leji kell megértenie a férje által elsikkasztott összegből. A vagyonszűzsgálat alapján ugyanis az aszszony ennyit nem tudott igazolni a nevén szereplő vagyonból.

Románia felmondja az összes kereskedelmi és kliring-szerződéseket

10 ezer vagon búzát és 1000 vagon lisztet ad át
Románia Csehszlovákiának

Bukarest, november 25.

Alig két hétig tartó szélsécsend után újból napirendre került az új kiviteli rendszer ügye. Azok a viták, amelyek a kormány gazdasági bizottságának pénteki és szombati ülésein kihozták, arra engedtek következtetni, hogy egyfelől a kereskedelmi minisztérium, másfelől a Nemzeti Bank és a pénzügyminisztérium között súlyos ellentétek vannak az új rendszerre vonatkozó dekretum egyes intézkedéseit illetően.

Ezek az ellentétek olyan formában jutottak kifejezésre, hogy a bizottság tagjai a további bonyodalmak elkerülése végett Tatarescu közbelépését kérték. A miniszterelnök, miután hosszasan tárgyalt Manolescu-Strungával és Dimitrescu bank kormányzóval, részt vett a legutolsó ülésen és úgy döntött, hogy

az új behozatali és kiviteli rendszer alapvetően érvényben marad, azonban leegyszerűsítik a kivittel és a behozatali igényléssel járó formasságokat.

A kereskedelmi miniszter már meg is beszélt a Banca Națională vezetőivel

azokat a változtatásokat, amiket a rendelet végrehajtási utasításán fognak eszközölni.

A továbbiak során elhatározta a gazdasági bizottság, hogy felmondja mind azokat a kereskedelmi és kliring-szerződéseket, amelyek nem egyeztetettek össze a rendelet intézkedésével.

Majd foglalkozott a gabonaexport kérdésével és megállapította, hogy a rendelkezésre álló készletek bőségesen fedezik az ország szükségletét a jövő terméig. — Hozzájárult ahhoz, hogy a gabonakormánybizottság által összevázolt gabonamennyiségből

10 ezer vagon búzát és 1000 vagon lisztet Románia Csehszlovákiába exportáljon.

Manolescu-Strunga javaslatára elhatározták, hogy a nemzeti kiviteli hivatalnak kormányzati hatáskörrel ruházzák fel és ennek megfelelően szabaddá engedik neki, hogy a román kivitel fellendítésére megfelelő intézkedéseket foganatosítson.

A visszaélések elkerülése és jobb ellen-

őrzés céljából a bizottság, úgy döntött, hogy 4–5-re szűkíti le azoknak a vámhivataloknak a számát, amelyekben keresztül a behozatali forgalmat lebonyolítják.

Az ülés végén Manolescu-Strunga közölte a bizottság tagjaival, hogy az új rendszer életbeléptetése óta a mai napig Románia 804 millió lej értékű árut exportált.

Értesülésünk szerint a kormány gazdasági bizottsága hozzájárult ahhoz, hogy a szőja-bab termesztésére alakult német tőkével dolgozó „Soia” vállalat kísérleti jelleggel Romániában megkezdje működését.

Újra felemelik a vámilletékeket

Bukarest, november 25.

Beavatottaktól származó értesülés szerint a kontingentált áruk vámilletékeit 10, 20 és 30 százalékkal fontosságra szent újabb felemelik. A táblázat hétfőn jelenik meg a hivatalos lapban.

Letartóztatja a rendőrség a sepsiszentgyörgyi apagyilkost

Brassó, november 25.

Tegnap délután a sepsiszentgyörgyi rendőrség telefonértesítésére alapos nyomozás után Sgorcea rendőrfelügyelő elfogta Váncsa János sepsiszentgyörgyi fiatallembert, aki fejével meggyilkolta az apját.

Váncsa november 23-án reggel az istállóban foglalatokodó 64 éves édesapját fejével agyonütötte, majd úgy helyezte el, mintha a gazdálkodó a szénapadláról zuhant volna le.

A borzalmas tett elkövetése után apjának minden pénzét magához vette, nyugodtan átöltözött, majd taxit fogadott és azzal Brassóba ment. Ott fogták el a detektívek.

A Skoda-jelentés és a szenátus

Bukarest, november 25.

A Lupta szerint a szenátus többségi tagjainak körében elégedetlenkedő hangok észlelhetők amiatt, hogy a parlamenti Skoda-bizottságnak nincs szenátor-előadója. Ennélfogva az a helyzet áll elő, hogy a bizottsági jelentést a szenátusban is a képviselő-előadó fogja előterjeszteni.

Egyébként a lap szerint számos többségi szenátor helyteleníti a Bentoiu-féle jelentést, mert azt jogilag megalapozatlannak és politikai szempontból károsnak tekinti.

Előadás Brassóról Budapesten

Budapest, november 25.

Az Erdélyi Férfiak Egyesülete brassói előadássorozatát rendez, VIII. Rákóczi ut 15. III em. alatti helyiségében Mészáros Miklós dr., a B. L. volt szerkesztője, jelenleg a Budapesti Hírlap munkatársa tegnap este „Brassó nép- és társadalomrajza” címmel adott elő óriási érdeklődés mellett.

Csalással vádolják a nagy- károlyi agrárhivatal főnökét

Nagykároly, november 25.

A földművelésügyi minisztérium rendeleté alapján Theodorescu Virgil nagykárolyi agrárfőnököt felfüggesztették állásától. A vád ellene az, hogy csalást követett el és hivatalos pénzeket sikkasztott. Hiszékeny falusiaknak azt ígérte, hogy kisebb-nagyobb pénzösszegek lefizetése ellenében telepes földet kerít számukra, de az ígért beváltásával adós maradt. Erőhiállyalva környékén pedig felvette az állami földek bérösszegét s azokkal nem számolt el. Theodorescut azonnal felfüggesztették állásától. A vizsgálat megindult az ellene emelt vádak igazolására.

LEGUJABB SPORTHIREK

GYŐZÖTT AZ UNIREA TRICOLOR
A CFR ELLEN
a szombat délutáni bukaresti nemzeti bajnoki mérkőzésen:
Unirea Tricolor—CFR 4:1 (2:1).

A nagy harcok után méla csend honol a bányási magyar telepesek fölött

SZÉTFOSZLOTTAK A GENFI MILLIÓK — ÉS ELFOGYTAK AZ ÜGYVÉDEK IS

Csak Kriván Gyula dr. állia még makacsul a kártérítési harcot — Foglalják most el a gazdasági szakértők az elcsendesült ügyvédek helyét

Oravicza, november 24

Annakidején, amikor a nagy per Genfben folyt s a mikor nem egy, hanem több ügyvéd szaladgált hatalmas iratcsomókkal Temesvárról ki ezekbe a kis magyar községekbe, onnan vissza Temesvárra s aztán Bukarestbe — ebben az időben híresek és közismertek voltak a bányási telepesek. Külföldi és belföldi lapok tárgyalták szélteben-hosszában a kérdést. Kavarogtak a jogi viták a román állam kisajátítási jogáról, aztán általában a jogról és az igazságról s ezen felül is a méltányosságról, amely azt követelné meg, hogy minden ember megkapja a maga életlehetőségét, vagy legalább is ne vegyék el tőle, ha már törvényesen megszerezte. Ebben az időben nem kellett annyit nyomozni az újságíróknak, mint most, ha fel akarta keresni ezek között a telepes községek között is az egyik legérdekesebbet, mondjuk: Izgárt.

Nagy ügy volt ez akkor. Milliók, sőt milliárdok lógtak a levegőben s folyt a harc értük. A harcot természetesen az ügyvédek kezdték, de aztán állottak maguk a telepesek is. Nagy és végső elkeseredéssel, hiszen arról volt szó, hogy elszedik tőlük földjeiket. S azután meg,

amikor valóban elszedték, akkor harcoltak azért, hogy kártérítést kapjanak értük.

Most már régóta csend van a telepesek körül.

Pedig most igazán nagy ügy ez a szó igazi, mély értelmében. Most, amikor minden régi erőrtalék kimerült és ezzel együtt kimúlt a régi harci kedv is, hogy 'le'gyen adjon részben a nagy belétörődésnek részben pedig a nyomorúságba való tehetetlen beleajulásnak.

Akkor csak a bányási magyar telepesek vagyónáról volt szó, most szó van magukról a magyar telepesekről is. Elhullóban és elmulóban vannak s ez nemcsak azért fájdalmas és riasztó, mert magyar szó nemul el velük, magyar szívek vesznek ki beolvadásukkal, hanem főként és elsősorban azért, mert az anyagi elnyomorodás és az ezzel kapcsolatos szellemi és lelki lezüllesztés és lealacsonyodás azok az állomások, amelyek ennek a visszahulló utnak az egyes fontosabb pontjait jelzik.

Egy jobb sorsra termett és haladásra hivatott népréteg lassu halódását jelezi az a csend, amely ma elterpeszkedik a bányási magyar telepes-községek fölött.

igazság van benne. Látják ám ők is hogy annak idején, a genti nagy per előtt — és utána is még egy ideig — sürin látogatták a telepes községeket az ügyvédek.

Most már nem látogatják. Elfogytak a fogó pénzzel. Hiszen 'gaz is, ugy sem' tehetnek semmit s kicsit talán csodálkoznak is azon az egyetemen, aki még kitar, aki még makacsodik, aki meg gyűjti az iratokat, meghatalmazásokat s a szükséges adatokat. Ez az egyetlen Kriván Gyula dr. Neki még „összöparipája” ez a telepes ügy. Ugy érzi, hogy Genf még nem zárta le a kérdést, a telepeseknek a törvény értelmében még mindig jár kártérítés. Kikötötte, hogy siker esetén 20 százalék az övé. Ezzel szemben azonban vállall minden költséget, a telepesektől nem kér egyellen garast sem.

Ha sikerül, jól jár ő is, a telepesek is. Ha sikerül... Ez volna tehát az az utolsó szalmaszál, amely felé kapkodni lehet. Kapkodni igen, de megkapaszkodni nem.

Ha nem félreértésről van szó, akkor

Megölték a romániai műkedvelőket, de a hivatalos nem színész művészeket is

Egy különös rendelet a szatmári rendőrség értelmezése szerint

Szatmár, november 25

A napokban a színházak vezérigazgatóságától egy rendelet érkezett Szatmárra. A rendelet értelmében a rendőrség közölte az érdekeltekkel, hogy a jövőben nyilvános helyeken, klubokban, előadásokon csak azok léphetnek fel, akik tagjai a román színészek szindikátusának, vagy a romániai artista egyesületnek.

Ez a rendelet, amely a hivatásos színészek és artisták érdekeit van hivatva védelmezni, meglehetősen nagy nyugtalanságot okozott a szatmári műkedvelő gardák és jótékony egyesületek nevében, mert a rendelet szövegét a szatmári rendőrség úgy értelmezi, hogy műkedvelő többé sehol és semmiféle formában Szatmáron nem léphet fel csak abban az esetben, ha előzetesen a színházak vezérigazgatósága jóváhagyja a fellépését. Hogy ez a gyakorlatban miképpen fog kinézni, arra vonatkozólag igen szomorú tapasztalatai vannak annak, aki ismeri a bürokratizmus ezernyi megköttöttségét és lassúságát.

A teljesen zavaros és valószínűleg félremagyarázott rendelet az első drótakadályt a most megnyíló szatmári Agrárklub elé állította fel. Az Agrárklub ugyanis csütörtökön akarja megnyitni helyiségeit és ezalkalommal F. Hermán Lillát, a határokon túl is ismert kitűnő hegedűművésznőt kérték fel szereplésre. A rendőrség azonban a rendelet alapján nem engedélyezte a kiváló hegedűművésznő fellépését, egyszerűen azért, mert nem tagja sem az artista, sem a színész-szindikátusnak.

Hogy egy hegedűművésznő, aki elvégezte a Zeneművészeti Főiskolát, művészi oklevele van és Európa minden nagyobb városában koncertet adott, miképpen legyen tagja a színészek vagy az artisták szövetségének, ez rejtély, amelyet még a szatmári rendőrség sem tud megmagyarázni, csak mereven ragaszkodik a rendelethez, amely ilyen irány-

ban semmiféle magyarázatot sem tartalmaz.

Vagy mit csináljon például az a társadalmi egyesület, amelyik valamelyik író akarja felléptetni? Az író, aki felolvasást akar tartani, szintén iratkozzék be az artista-egyesületbe? Mert ha például decemberben akar valahol felolvasást tartani, legalább hat hónappal előbb kellene megkérvényezni az engedélyt a színházak vezérigazgatóságától, hogy az engedély idejében megérkezzen.

Ha véletlenül jó hangom van és fel szeretnék lépni a színházban, nem tehetem, mert nem vagyok tagja a színészek és artisták szövetségének.

Ha zongorázni tudok és estélyt akarok adni, nem tehetem.

— Gyomor-, bél- és anyagcserebetegségek, néli, vérszegénység, sápadtság és lesoványodás eseteiben reggel éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőszervek működését hathatósan előmozdítja s így megkönnyíti a tápanyagok vérbejutását.

Ezer és ezer visszasságra adhat alkalmat ez a rendelet. Lehet, hogy csak Szatmáron értik félre. Lehet, hogy csak az itteni rendőrség tulbuzgó. Lehet, de nem valószínű. Mert a rendelet szövege valóban ridegen és tekintet nélkül előírja, hogy csak az léphet fel, aki tagja a hivatásos testületének, vagy esetlőre engedélyt kér a színházak vezérigazgatóságától.

A kitalások nem rosszak. Enescu, a világhírű román hegedűművész ha hazajön, mielőtt koncertet adna, előbb leteszi a kigybüvílvölői vizgát az artista-szövetség előtt?

Visszont ha — mondjuk Tamási Áron, vagy Nyíró felolvasni mennek majd, előbb caricót kell táncolniok vagy trapézon imbolyogniok, hogy felvegyék őket a színészek vagy artisták szövetségébe. (b. l.)

Hol van már az a kiharcolt „genti pénz”?

A mai rohanó időkben nem szabad csodálkozni, ha sok minden kihullott az erdélyi magyarság emlékezetéből az elmúlt évtized alatt. Kihullott bizonyára a telepesek ügyének ismerete is, eltekintve attól a néhány hivatott embertől, aki még most is nyilvántartja, inkább szorgalomból, mint gyakorlati eredménnyel.

A földkisajátítási törvény megalkotásánál történt az első hiba, nemcsak a magyarság részéről, hanem a román törvényhozók részéről is. Sürgősen és minden alaposabb megfontolás nélkül szavazták meg a törvény egyik szakaszát, a mellyel a bányási és más magyar telepesek lába alól kirántották a földet. Ennek a törvényszakasznak az értelmében minden ugynevezett „ifjú telepesnek” csak négy holdat hagytak meg a belsősegen kívül. Az „ifjú telepesek” alatt értették azokat, akik 1895—1900 között kaptak települést a mai Bánság és Erdély területén. Nem ingyen, hanem részletfizetésre, viszont négy, tekintélyes kisbirtokot kaptak: fejenként 800—1000 négyszögöles belsőseget és 20—24 hold termőföldet.

A telepesek nyugodtak voltak és szelíd tájékozatlanságban éltek a földkisajátítási törvény idején. Az a kis nyugtalanság, ami elfogta őket, egyszeribe eltűnt, amikor a földkért esedékes részleteket a román állam is elfogadta, sőt behajtotta. Nem akadt közöttük senki, aki észre vette volna azt a bizonyos törvényszakaszt és előkészítette volna őket a vé-

dekezésre. Egészen 1924-ig rendben mentek a dolgok, néhol egészen 1925-ig is. Akkor azonban váratlanul híresek, nevezetesen lettek a telepesek. Elvették tőlük a földeket s ők sirtak, jajgattak, fellebbeztek. Alapjában véve azonban még ekkor is nagy gyámoltalanságban éltek s igazán csak néhol akadt olyan ügyes ember, aki úgy tudott hivatkozni a törvényre, hogy ne csak a családfe, hanem felnőttek is megkapják a törvényes négy holdat. Egészen elvértve aztán akadtak néhányan olyanok is, akik a törvény értelmében mint igényjogosultak jelentkeztek a földosztásra s elérték azt, hogy végeredményben többet kaptak, mint amennyiük volt. A nagy többség azonban a legteljesebb tájékozatlanságban és ügyetlenségben hagyta kifosztani magát.

Milyen jó, hasznos és szükséges dolog lett volna, ha ezeket a telepeseket az okos és szívós ügyvédek akkor látogatják sürin és segítenek nekik. Az ügyvédek érdeklődése azonban csak akkor ébredt fel, amikor kiderült, hogy a törvényhozók is hibát követtek el, súlyos jogtalanság történt a telepesekkel s ezeket a jogtalanságokat a román államnak orvosolnia kell.

A genti perre már többen emlékezhetnek. Hosszu huza-vona után népszavazási döntésre, a román állam megegyezett a telepesekkel s kártalanította őket összesen 700 ezer francia arany-frankkal.

A pénz elkelt, a nyomorúság megmaradt

Minden községről külön beszámolni képtelenség, maradjunk tehát csak a fent említett példánál: Izgár községénél. Az izgári telepesektől elvették összesen 170 holdat s meghagytak nekik 291 hold 1019 négyszögölet. Látható ezekből a számokból, hogy itt még nem is arattak egyen kegyetlenül. A genti kártérítés holdanként 1100—1200 lejt tett ki. Izgár itt is jól járt, mert összesen 255 ezer 8 lejt kapott.

Ez a negyedmillió azonban sokfelé osztott és főként hamar szétfoszlott. A pénz elkelt s nyomában a nyomorúság maradt meg mindenütt. A meghagyott apró területcskének nem tudták eltartani a terhes családokat. Következett az erőrtalékok felomlását s aztán a legsötétebb nyomor.

Ebben a pillanatban Izgár és társai a legsötétebb nyomornál tartanak. annál a

nyomornál, amelyben már kenyér is ritkán akad s a mindennapi téplálék egyre inkább a puliszka és a malé.

Lelkiileg azonban még élnek Van benük vágy és sóvárgás a teljes leromlásból való kimenekülés után s van bennük akarat is, hogy összeszedjék magukat s új utat keressék boldogulásukat. Ez a vágy és ez az akarat állította ki belőlük azt a panaszt, hogy a magyarság és a magyar sajtó csak a belső Erdélyt törődik, velük nem, őket magukra hagyja, pedig halják, hogy valami szövetkezeti mozgalom indult s ez a mozgalom esetleg rajtuk is segíthetne.

A SOK ÜGYVÉLBŐL CSAK
EGYETLENEGY MARADT

Gyerekesen hangzik ez a panasz és a „belső Erdély” elleni vád, mégis nagy

FLIT ROVARPOR ELPUSZTITJA

a polskákat, bolhákat és a hangyákat
LEGYEK, SZUNYOGOK ÉS MOLYOK ELLEN A LEGBIZTOSABB SZER A HIREZ FLIT-FOLYADÉK

Megkapaszkodni ott kell valahol, ahol a telepesek keresgélnek. Új gazdálkodási módszerben, olyanban, amely kisterületről is kihozza a mindennapi és új gazdasági megszervezettségben, olyanban, amelyben helyet és kifizető szerepet kapnak a bányási elszórt magyar telepesek is. Az elcsendesült ügyvédek helyét most a gazdasági tanácsadóknak és irányítóknak kell elfoglalniok. Jönnek is már. Egyelőre gyéren ugyan, de biztatón. Következő cikkünk majd erről szól. Kacsó Sándor

A francia állam gyógyforrásai
VICHY CELESTINS

Vese- és hólyagbántalmak, köszvény, cukorbetegség, artritizmus gyógyítására

Vichy Grande Grille májbajoknál és epebántalmaknál
Vichy Hopital gyomor és bélbántalmak esetében

Vezérképviselő: Philippe Finkelstein, București, Str. Câmpineanu 20.

A paraguayi hadsereg folytatja előnyomulását

Assuncion, november 25

Amíg a Népszövetség előtt most tárgyalják Paraguay és Bolivia háborusko-
dásának ügyét, a paraguayi hadsereg
folytatja diadalmas előnyomulását
Bolivia földjén. A legújabb bolíviai hi-
vatalos jelentés szerint a Chaco-terüle-
tén elfoglalták Celina erődöt, amelynek
bevétele 450 halott és rengeteg sebe-
sült maradt vissza a csataterén.

Koronás vendégek egész serege érkezik Londonba

London, november 25

A Buckingham palotában a mai nap-
pal megkezdődtek az előkészületek
György angol herceg és Marina görög
hercegnő esküvőjére, amelynek a jövő
csütörtökön kell lezajlania. Eddig a
norvég királyi pár érkezett meg az es-
küvő diszes vendégserege közül, szom-
baton estére, vagy vasárnapra várják a
svéd királyt, a holland trónörököst és
Pál jugoszláv régens herceget. Egészen
bizonyos, hogy az esküvő napjára a
Buckingham palota hatalmas épület-
tömbje zsúfolásig lesz koronás vendé-
gekkel.

Egy egész család a bíróság előtt

Arad, november 25

Egész család került a bíróság elé:
Petrisca Miklós, felesége és 13 éves kis-
lánya felett ítélték szombaton az ara-
di törvényszék. A vádirat szerint a kis-
lány Ungerleider Emil kereskedőtől, a
hol alkalmazásban volt, szülei felbujtá-
sára 50 ezer lejt és ékszereket lopott. A
pénz egy részét később elárva megtalál-
ták.

A tárgyalás során a kislány beismerte,
hogy valóban ő tulajdonította el a pénzt,
a szülők azonban állhatatosan tagadták,
hgy ők biztatták volna fel gyermeküket
a lopásra. Kijelentették, hogy kislányuk
találta a pénzt s az ékszereket. Több ta-
nu úgy vallott, hogy közvetlen a lopás
után Petriscaék többéves adósságaikat
mind kifizették.

A bíróság Petriscát és feleségét 5-5
havi fogságra ítélte, a leányt javítóinté-
zetbe utalta.

Magyar Nemzeti Tanács felállítását javasolja a Magyar Kisgazda Párt

Székelyudvarhely, nov. 25

A Magyar Kisgazda Párt udvarhely-
megyei szervezete Réthy Imre dr. volt
kamarai képviselő elnöke alatt köz-
gyűlést tartott. A hozzáuk eljuttatott
kommuniké szerint a párt aggodalom-
mal állapítja meg, hogy az országunk-
ban is lábra kapott szélsőséges nemzeti
irányzat éle elsősorban a legnépesebb
nemzeti kisebbség, a magyarság ellen
irányul.

Méltánytalan — hangoztatja a kom-
muniké — a magyar kisebbség üldözése
már csak azért is, mivel a magyarság so-
hasem vett részt államellenes megnyil-
vánulásokban, a magyar köztisztviselők
az államot hűen és kötelességtudással
szolgálták és szolgálják, adózási téren
pedig a magyarság hiánytalanul eleget
tesz kötelezettségeinek.

Mindezek a tények azt bizonyítják,
hogy ez a kisebbség az államnak olyan
értékes eleme, mely joggal követel
magának egyenlő elbánást minden vo-
nalon.

A Magyar Kisgazda Párt sajnálattal
állapítja meg, hogy a parlamenti képví-
selettel rendelkező Magyar Párt a ma-
gyarságnak pusztán megelégedésért és
egyenjogúsításért folytatott harcában
nem tud eredményeket elérni.

Összefoglalásról szólítja fel a különböz-
polgári vagy munkaspártok, hogy elhe-
lyezkedjenek romániai magyarok és
Magyar Nemzeti Tanács felállítását
javasolja,

mely minden magyar részére és csoport
képviselőiben, a demokráciájaira
helyezkedve eredménye a menhassa ki
nemzetiünk részére a itt volna egyenlő-
séget, munkaszabadság céljaira, dogulást.

Egyre riasztóbb jelentések érkeznek a kisebbségi tanerők augusztusi vizsgáztatásának eredményéről

Nem is a felét, hanem legalább 75 százalékát buktatták el a vizsgára állott tanároknak és tanítóknak

Kolozsvár, november 25.

A kisebbségi tanerők augusztusi nyelvvisz-
gáztatásának eredménye Kolozsvárra is meg-
érkezett. Megkapta a kerületi tanfelügyelőség
is, itt azonban a nyilatkozattétel elől mereven
elzárkóztak. Azt mondták, hogy az elbuktott
tanárok és tanítók valamennyien névre szóló
levél útján értesülnek majd a szomorú ered-
ményről.

A közoktatásügyi minisztérium azonban volt
olyan udvarias, hogy a döntésről értesítette az
iskolafenntartó egyházakat is. Az unitárius
egyház és a református püspökség megkapta
már a hivatalos értesítést. A katolikus egyház-
megyének szólót valószínűleg Gyulafehérvárra
küldötték ki s így a kolozsvári központi inté-
zéség ebben a pillanatban még tájékozatlan. A
püspökségeknek küldött hivatalos tájékoztatók
támasztanak csak a felekezeti tanárok és ta-

nitók vizsgáztatásának az eredményéről szá-
molnak be s így az alábbi számokban nincsen
benn az állami iskoláknál szolgálatot teljesítő
tanárok és tanítók vizsgájának az eredménye.

A buktatási arányszám azonban még így is
megdöbbentően nagy, noha az állami kisebbsé-
gi tanerők kimaradtak az összeállításból. Ki-
szivárgott hírek szerint ugyanis az állami szol-
gálatban levő kisebbségi tanerőket még szigor-
rubban bírálták el s így a buktatási arányszám,
amennyiben beleszámítjuk az állami kisebbségi
tanerők ebben a pillanatban még ismeretlen, de
még fokozottabban tragikusnak jelzett eredmé-
nyét, úgy meg kell állapítanunk, hogy a vizs-
gáztató bizottságok, vagy inkább a miniszte-
riumban, valóban könyörtelen és megdöbbentő
munkát végeztek.

Az unitárius egyházhoz érkezett értesítés
szerint a vizsgára behívott 24 tanítóból 19 je-

lentkezett s ebből a 19-ből 14 elbukott. Az uni-
tárius tanárok közül tizet rendelték be, ebből
5 jelentkezett s az öt közül 3 elbukott.

A református tanárok közül 56 jelentkezett a
vizsgára. Átment 24 és elbukott 32. A refor-
mátus tanítók közül 170 állott vizsgára, átmen-
tek 62-öt, elbuktak 88-at. A legriasztóbb
az eredmény a sepsiszentgyörgyi kollégiumnál,
ahol csak egyetlen tanárnak sikerült a vizsga.

A református egyház fenti kimutatásában
nincsen benne a zilahi Mikó-kollégium tanári
karának és a 70 vizsgára állott szilágysági ta-
nitónak az eredménye.

Értesülésünk szerint Makkai Sándor dr. re-
formátus püspök a napokban Bukarestbe uta-
zik, hogy személyesen kísérelje meg jobb be-
látásra bírni a közoktatásügyi minisztert.

Nagy kémkedési botrány Párisban

Allítólag ellopták az új hadirepülőgépek títját

Páris, november 25

A francia közvéleményt ujjában nagy
kémkedési botrány hullámai tartják iz-
galomban. Tegnap este már a kamara
folyósóján elterjedt az a hír, hogy a
kémkedési botrány miatt szombatra a
francia minisztertanácsot rendkívüli
ülésre hívják össze. A kiszivárgott hí-
rek szerint ismeretlen tettesek a francia

légügyi minisztérium legjobban őrzött
titkait,

a legújabb hadirepülőgépmo-
dellek műszaki terveit megszerezték és eladták
egy idegen hatalomnak.

Hivatalos körökben a kémkedés híré-
t nem cáfolták meg, de annyit közöltek a
nyilvánossággal, hogy emiatt a minisz-
tertanácsot nem hívták össze rendkívüli
ülésre.

Hosszuranyuló tárgyalás a nagyváradi tábla előtt egy 5 milliós biztosítási per körül

Egy volt igazságügyminiszter és egy volt államtitkár között zajlik a nagy jogi ütközet — A malomtulajnos felperes, aki biztosítási díj helyett feljelentést és vizsgálati fogságot kapott

Nagyvárad, november 25.

Rendkívül érdekes per tárgyalása kezdődött
meg pénteken a nagyváradi tábla előtt és foly-
tatódott tovább szombaton is, anélkül, hogy a
döntés megszületett volna, sőt valószínűnek
látszik az, hogy ítélethozatalra csak a jövő hét
első napjain kerül sor. A tárgyalásra ugyanis,
amely egy 5 milliós biztosítási díj kifizetése
körül forog, úgy a felperes, mint az alperesek
igen előkelő jogi képviseléssel vonultak fel s
így a bíróságnak várnia kell addig, amíg ezek
a nagyon felkészült jogászok megvívják a nagy
ütközetet.

Hét évvel ezelőtt Pankotán kigyulladt és le-
égett a Galló János és társa tulajdonában levő
malom, keményítőgyár és áruháza. A hatal-

mas épülettömböt és a benne levő árut a tulaj-
donosok annak idején négy biztosító intézet-
nél, a Lloyd Romana-nál, a Franco Romana-
nál, az Agricola Fonciera-nál és a Steana Ro-
mana-nál ötmillió lej összegre biztosították be.
A tűzvész után esedékesse vált volna a bizto-
sítási díj kifizetése, a biztosító intézetek azon-
ban előbb akadékoskodtak, aztán biztosítási
csalás és gyújtogatás címén büntvádi feljen-
tést adtak be Galló János ellen. A malomtulaj-
donos tehát pénz helyett vizsgálati fogságot
kapott, sőt a törvényszék bűnösnek is találta
és 3 évi börtönrre ítélte. A tábla azonban később
megsemmisítette a törvényszék ítéletét s fel-
mentette a vádlottat, aki így szabadlábra ke-
rült. Később a Semmitőszék a tábla ítéletét

hagyta jóvá.

A felmentő ítélet után Galló természetesen
újra követelni kezdte a biztosítási díjat, a
biztosító intézetek azonban tovább akadékos-
kodtak. Végre is perre került a sor. A nagy-
váradi törvényszék első fokán helyet adott
Galló keresetének s a megsemmisült áruért 3
és fél milliót, az épületért másfél milliót ítél-
t meg. Most a biztosító társaságoknak kellett
fellebbezniük. Meg is tették s ezt a fellebbezési
tárgyalást kezdte meg pénteken a táblai ta-
nács. A társaságok képviselőiben Junian volt
igazságügyminiszter vonult fel a tárgyalásra, a
felperest pedig Zigre Miklós városi tanácsos és
volt államtitkár képviselte, Hoffmann Lajos
dr., ugyancsak neves ügyvéd társaságában.

Az első nap a jogi képviselők kemény ösz-
szecsapásával és heves vitájával telt el.

Szombaton aztán sor került a szakértők ki-
hallgatására, akik a tűz keletkezésével kaposo-
latban tettek vallomást. Kihallgatták azután
azokat is, akik a kárfelvételnél közreműköd-
tek. Közben természetesen minduntalan kiújult
Junian és Zigre dr. között a vita s így ítéltre
szombaton se kerülhetett sor. A jogászok véle-
ménye szerint kedden, vagy szerdán talán ki-
hirdeti döntését a bíróság.

Cáfolják az olasz-osztrák katonai szerződést

Bécs, november 25

Az osztrák kormány hivatalos cáfolat-
ot adott ki arról a — főképpen az angol
sajtóban elterjedt — hírről, amely szer-
int Olaszország és Ausztria katonai
egyezményt kötöttek volna. A hivatalos
állásfoglalás leszögezi, hogy Schuschnigg
osztrák kancellár római látogatása al-
kalmával az olasz-osztrák katonai szer-
ződés kérdése szóba sem került.

ÁBEL AMERIKÁBAN

REGENY
Irtá: TAMASI ARON

Az első percben azt hittem, hogy
máris itt a vizsga s nekem helyesen és
baj nélkül kell vezetnem az autót, de az-
tán elmult ez a keserű pohár is hamar,
mert a szíriai magyaráznai kezdett. Meg-
mutatta, hogy melyik a gáznyomó s me-
lyik a fékező s hogy a sebességváltót ho-
gyan kell a meginduláshoz hátrahúzni,
majd oldalnyomni, majd ismét egyenes-
be s onnét vissza előre. Szemléltette azt
is, hogy a kormányzó kerek miképpen
kel jóerősen fogni s annak forgatásával
hogyan kell az autót jobbra vagy balra,
vagy egyenesen előre vezetni!

Az első megindulás nagyon jól sike-
rült s bár a javát ő mesterkedte, én még
is boldog voltam. Menni is elég jól men-
tünk, de amikor paraucsolgatni kezdett,
hogy most jobbra, most balra, most elő-
re, akkor összezavarodtam és se jobbra,
se balra, se előre nem ment az autó, ha-
nem egybevette mind a három irányt és
úgy kóválygott. Emiatt nagyot ordított
reám a szíriai és megállást parancsolt.
Amikor ijedségemben már se vezetni,
se megállítani nem tudtam, akkor oda-
nyomott durván az ajtóhoz, majd meg-
állította maga az autót. Mérgiben na-
gyokat fújt, majd ismét következett a
magyarázat, utána pedig az indítás és a
vezetés.

Ez pontosan ötször ismétlődött meg,
amíg visszatámaszkodtam a garázsra va-
lahogy. Mindegyik esetben nagyobb
kiáltott reám és jobban odalapult az
ajtóhoz. Az igazságtalan kínzás és szid-
almazás miatt már bennem is annyira
felgyúlt volt a méreg, hogy felfogadtam
magamban: ha majd egyszer valaki
agyonüti ezt a szíriait s amiatt felakaszt-
ják és eltemetik az illetőt, akkor én vi-
rágot viszek annak a sirjára! Azt hit-
tem, hogy ezzel a fogalommal bé is fe-
jezzük mára az iskolát, vagyis visszaál-
lunk a garázs elé. Az élet könyvében
azonban nem így volt megírva, mert a
hazatérés helyett ereszkedni kezdtünk a
város felé. Egyideig botladoztunk, ahogy
lehetett, de aztán egyszerre elérkeztünk
arra a helyre, ahol a soffőrségem ma is
nyugszik. Az történt ugyanis, hogy egy
kicsi hiba miatt a szíriai úgy rávágott az
öklével a kezemre, amely a kormányzó
keréken nyugodott, hogy fájdalommban
nagyot kellett kiáltanom. S valamit csi-
nált utána, az autó abban a pillanatban
megállt. Ránéztem és most már én mon-
dottam neki:

— Menjen le!

Az én tekintetem sem lehetett valami
bárányos, mert a nagy vitéz rögtön le-
szállott és engemet kiengedett. S mi-

helyt földet érhetett a lábam, minden
szó nélkül elindultam rögtön a város
felé.

— Hova megy? — kiáltott utánam.

— Megyek Szíriába! — feleltem neki
és tovább mentem.

Már jót haladtam volt, amikor hallot-
tam, hogy a hátam megett zug a motor.
Visszanéztem s hát a híres főnök poroz
utánam az autóval. Tudtam abban a pil-
lantásban, hogy itt üldözés történik s
futni kezdtem, ahogy csak tudtam. Any-
nyi eszem volt, hogy cikl-cakkosan fu-
sak, de ő mégis nyomomban volt az au-
tójával! S ha nem ott, akkor mellettem!
Igy kergetett egy jó darabig s nem tud-
tam, hogy hova legyek el. Már nem lát-
tam egyéb jövődöt magamnak, mint
hogy megálljak és megadjam magamot.
De akkor, mintha valami mentőangyal
sugta volna, hirtelen jó gondolatom tá-
madt s a következő percben átugrottam
az árkon s a girbe-görbe mezőkön foly-
tottam a futást, mint a nyul. Amikor
úgy gondoltam, hogy már elég nagy tá-
volságra vagyok, megálltam és vissza-
néztem.

A szíriai ott állott az uton és a nagy
fekete öklével fenyegetett. Én nem fe-
nyegtem vissza, hanem kinyugodtam
magamot s azután tovább mentem a me-
zőkön, később pedig visszakanyarod-
tam az utra.

Egy óra mulva már bent voltam a vá-
rosban és közeledtem a szállásom felé.

(Folyt. köv.)

HIREK

Ahol a divat doktorai szigorlatoznak

Newyorkban most kezdődött meg a Fashion Clinic (divatklinika) új szemesztéré. A divatklinika tulajdonképpen a divat magas tudományának központi egyeteme, ahol évenként kétszer tartanak előadásorozatokat. A hallgatók fejenként évi kétszáz dollárt fizelnek, a diákkisasszonyok a divat professzionistáiból, divatszalon-tulajdonosnőkből kerülnek ki, de nagyon sok divathölgy is beiratkozik, hogy alaposan tájékozódjék a divatujdonságok terén.

A padosorokat szorongásig megtöltik a nagyszerű tudomány rajongói s a katedrálról a legkomolyabb hangon, tudományos módszerességgel beszélnek a divat tudósai. Elsősorban a legközelebbi szezon várható irányzatát ismertetik és közben alaposan megbeszélnek azokat a régi stílusokat is, amelyeket az új divat felelevenít. Tanulmányozzák a színeket, az anyagokat, a mintákat és általában minden jelentéktelennek látszó részletet, amely azonban a divatban néha döntő fontosságot nyer. Megvitatják a disztitéseket, a divattal kapcsolatos apróságokat is: a retikulók, cipők, harisnyák formáját, anyagát. Ennek az alapos divatkurzusnak az eredménye, hogy Amerika legszűkebb vidéki városaiban is vannak divatszalonok, amelyek a párisi divat magaslatán állnak.

A kurzus szabályszerű vizsgákkal zárul. Minden egyes hallgatónak ötven kérdésre kell választ adni. A vizsga anyagában nagy szerepet játszik az eladás művészete, amelynek elsősorban természetesen a divatszalon-tulajdonosok vehetik hasznát. Tanulják az izlést is. Hogy azonban ezen a téren milyen eredményeket ért el az egyetem, arról nem számol be az évvégi jelentés.

Négymillió lejt jegyeznek országfejlesztési kölcsönre a hunyadmegyei nyugdíjasok. Déváról jelentik: A hunyadmegyei nyugdíjasok szövetsége folyó hó 22-én Déván, saját irodahelyiségében gyűlést tartott, melynek egyetlen tárgya az országfejlesztési kölcsön jegyzése volt. Herbay Ágoston, Déva város nyugalmazott polgármestere, a nyugdíjas szövetség elnöke, oly értelemben tett javaslatot, hogy azok a nyugdíjasok, akik havonta 1500 lejnél kevesebb nyugdíjat kapnak, ne jegyezzenek kölcsönt, azok, akiknek havi nyugdíja 1500-4000 lej között, egyet, azok pedig, akiknek 4000 lejnél magasabb nyugdíjuk van, két kötvényt jegyezzenek, abban az esetben, ha a lejegyzett összeg felét teljes névértékű adóhósnak fizetetik. Az elnöki indítványt az egybegyűlték egyhangú lelkesedéssel vették tudomásul, majd kimondották, hogy ez minden hunyadmegyei nyugdíjasra kötelező erővel bír. Az így jegyzendő összeg összesen 4 millió lejt tesz ki. A nyugdíjasok határozatát küldöttség adja dr. Míocu megyefőnöknek, akit fel fognak kérni arra is, hogy a pénzügyminiszternél interveníáljon, egyrészt a bönök névértékben való eljogadása érdekében, másrészt abban az irányban, hogy a készpénzben fizetendő 50 százalékos ne egy összegben, hanem hathavi részletben vonják le.

Lehárnak „Szép a világ”. Szegedről jelentik: Pénteken este mutatták be a szegedi színházban Lehár Ferenc legújabb operettjét, amelynek „Szép a világ” a címe. A darabnak egyébként ez volt az első előadása. Az előadásban a zenekart maga Lehár vezényelte. Az új Lehár-operettnek nagy sikere volt.

Kinos meglepetés. Szatmárról jelentik: Kinos meglepetés érte a szatmári pénzügyigazgatóság 5 kisebbségi tisztviselőjét. A pénzügyminiszteriumtól érkezett távirati rendelkezés szerint mindnyájukat áthelyezték az Ókirályság különböző városaiba. Sütő Jakabot Bazargikba, Hermann Tibort Tulceába, Szabó Ilonkát Plojestbe, Máté Aurélné

Pitestbe, s Popp Aurórárt Konstancába vezényelte a pénzügyminiszter rendelkezése. Az áthelyezéssel sújtott tisztviselők azzal a kéréssel fordultak Cilibia pénzügyigazgatóhoz, járjon közbe, hogy a szerintük teljesen felesleges és indokolatlan áthelyezéseket, amelyek egzisztenciájukat is súlyosan érintik, valahogy vonassa vissza.

ABLAK

Nemrégiben egy kozmetikai szaklapban olvastam, hogy Páris egyik előkelő éttermének ötörái teáján elegánsan öltözött divathölgy jelent meg, karján kis seilyempincsiével. A hölgy és kutyája bevonulása a tánclokálba, nem volt minden-napi jelenség, de még nagyobb feltűnést keltett, hogy a parfümös melegben nevelt seilyempincsi szája ugyanolyan kárpintiros színben pompázott, mint urnő-jének virító ajkai. A bevonuló párt a közönség leplezetlenül megbámulta s bizonyára kellőképp méltányolta is az ujló nem csekély bátorságát. Előkelőknél ugy-látszik a kutyák is tisztában vannak az illemkódex szabályaival, mert a kis kokott nyugodtan türe az érdeklődő pillantások keresztüztűzt. Rangjához méltóan visel-kedett, mint aki megérti a pillanat horderejét. Divatot kreált. Mondanunk sem kell, hogy a szaklap, az új kutyadivat legszélesebb térhódítását reméli. A fodrász és szépítő ipar hallatlan fellendülését igéri és a borbélyok és manikűrkisasszonyok Messiasként üdvözik a mit sem sejtő seilyempincsit. És ha elgondoljuk, valóban hallatlan gazdasági fellendülést teremthet a mord pofájú buldog, amelynek kecses kisasszonyok hosszú, hegyes körmökét ráspolyoznak. Vagy a pincsi, ha seLYmes szőrért tartóshullámba rakatja. Képzelték csak el az öregedő agarat, amint pety-hüdt bőrénél ráncait simára vasaltatja, nem beszélve a le és felbarrásokról, ami bi-zony egyik-másik sokgyermekes daxlira erősen ráférne. A kutyakozmetika gazda-sági jelentőségét könnyelműség volna lebecsülni, ezt a hathatós eszközt a munka-nélküliség leküzdésében. Ami pedig a kérdés másik részét illeti, mármint az urnő-ket, ők szintén jól járnak. Fényüket csak emelhetnék ezek a jól ápolat döggöcskék. Mert mit szépségük, milderre nekik van szükségük és nem a kutyáknak, akik ed-dig is jól érezték magukat kedvezőtlen kutyaságukban s igényeik ezután is csak a zsiros csontokig terjednek. De a szegény nők, ők szorulnak ezekre az agyafurt reklámtrükkökre, mert az áru értékét minden módon és minden eszközzel emelni kell, hogy elkéljen valahogy ezen a leszegényedett piacon.

NOVEMBER 29-ÉN

lesz tíz éve annak, hogy Giacomo Puccini, az olasz opera nagy mestere, örökre lehunyta szemét.

Tűz a szatmári Unió vagongyárban. Szatmárról jelentik: Szombaton délelőtt tűz pusztított a szatmári Unió vagon-gyárban. A tűz a kovácsműhelyben ke-ltezett, ahol a kohóból kipattanó szik-ra felgyújtott egy nyersolajjal megtöl-tött tartályt. Az olaj magasra felcsapo-lángjaitól gyorsan tüzet fogott a mű-hely kátránypapírral burkolt tetőzete, majd a berendezés is. A gyár házi tűz-oltóságának támogatására kivonult a városi tűzoltóság is. A tüzet gyorsan el-fojtották, de a lángok mégis elpusztítot-ták a gyulékony tetőzetet és a modern gépberendezés egy részét is. A kár, a melynek összegét még nem állapították meg pontosan, jelentékeny.

Nem fűtik a csiki vasúti várótermek-t. Csikszeredáról jelentik: Csikban elég hideg időjárás van másfél hónap óta. Ezt csak a vasúti állomások urai nem akar-ják észre venni. Egyszerűen tulteszik ma-gukat a természeti törvényeken s nem fűtik a várótermeket. Így az utazók közö-niség egészségét veszélynek teszik ki. Ille-nék már egyszer ezt az állapotot rendez-ni. Elvégre elég magas viteldijakat fizet-nek az utasok. Abból juthat fára is.

A magyar rádió újítása. Budapest-ről jelentik: A magyar rádió vezérigaz-gatósága elhatározta, hogy a külföldön élő magyarok számára a napi esemé-nyekről rendszeres tájékoztatást ad. A napi műsor lezajlása után, keleteurópai időszámítás szerint 1 óra 15 perckor kez-dődik minden éjszaka ez a különleges hírszolgálat, amelyet „Budapest I.” hul-lámhosszán közvetítenek.

A kontár lippai fogtechnikust öt-venezer lejt büntették. Temesvárról je-lentik: Guttman István fogtechnikust ötvenezer lejt pénzbüntetésre ítélték, mert engedély nélkül végzett olyan fogműt-eiket, melyet csak vizsgázott technikus, vagy orvos végezhet. Az eljárás egy vas-uti főtisztviselő feljelentésére indult meg, aki egy elrontott fogműtést sulyos tes-tisértés címén tett feljelentést a fogtech-nikus ellen és kártérítésért polgári pert is indított.

EMBERHALÁL A VÁGÓHIDON. Szatmárról jelentik: Véres verekedés színhelye volt ma délelőtt a szatmári vá-góhid. Kása Lajos vágóhídi munkás össze-szólalkozott Krivács József nevű társá-val és a vita hevében felkapta a hata-lmas disznóölő kést és Krivácsnak a ha-sába szúrta. A szerencsétlen ember fel-vágott hassal, kifordult belekkel eszmé-letlenül esett össze. Krivácsot reményte-len állapotban szállították kórházba. A késelő Kása Lajost a rendőrség azonnal őrizetbe vette.

(*) Orvosok és betegek. Michal Choromanski ezzel a szenzációs regényével egy csapásra megérkezett a világ legsikeresebb és legjelen-tékenyebb írói közé. A szenvedélyek regénye ez a könyv, a szerelem, a féltékenység, a betegség, a tudomány szenvedélye. Minden titok, minden vágy és betegség, amely a modern ember lelkének legmélyén lappang, föl-tárul ennek a regénynek lapjain, az író az orvos élesen látó szemével, a sebész kegyet-len kezeléssel mutatja meg a test és lélek föl-hasított belsejét. A kitűnő regény az Athe-naeum 2 pengős sorozatában jelent meg: kö-tetenként 3-400 oldal, egészvászonkötésben, fehér papíron 60 Lej. Kapható a Brassói La-pok könyvostályánál, Brassó, Károly király-utca 56-58 az udvarban.

Sváhhegyi Szanatórium

(Budapest centrumától 12 percre)

subalpin (430 méter) diétás gyógyintézet

Már heti 140 pengőért
tökéletes szanatóriumiel-
látást nyújt orvosi fel-
ügyelettel, 5-szöri étke-
zéssel, vízkurával, fűtés-
sel együtt.

A legideálisabb őszi-téli üdülőhely.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint erős északi és északnyugati szél, az ország északi részében sokhelyütt köd. Ugyan-csak északon némi hő-emelkedés, keleten eső vagy havazás lehetséges.

Lemondott a dévai Kereskedelmi Tanács választmánya és elnöke. Déváról jelentik: A dévai Kereskedő Tanács hosszabb ideje nem tud eredményes tevékenységet kifejteni, mert egyrészt elnöke, Groza Péter dr. inkább a „pa-rasztfrontnál” tevékenykedett, másrészt mert éppen emiatt sok kereskedő kilé-pett a tanácsból. Ezt az egészségtelen ál-lapotot szüntette meg a dévai kereske-dők határozott fellépése. A november 22-én megtartott választmányi ülésen emlékiratot nyújtottak át a választ-mánynak, melyben a többség óhaját kö-zölték: kérték az azonnali lemondást. A választmány nem térhetett ki a több-ség óhaja elől és a jelenlevő dr. Groza Péter elnöknek bejelentették lemondá-sukat. Groza erre szintén leköszönt el-nöki tisztéről. A dévai Kereskedelmi Tanács tehát pillanatnyilag vezetőség nélkül van, de a dévai kereskedők rö-vídesen megtartják ujjászervező gyű-lésüket, hogy megkezdhesék az ered-ményes tevékenységet.

Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe termé-szetes „Ferenc József” keserűviznek már mér-sékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyászat főképviselei a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és azt ki-vétel nélkül gyorsan, megbízhatóan és fáj-dalom nélkül hatónak találták.

Két tanügyi vezérfelügyelő vizsgá-latot tart Csikban Csikszeredáról je-lentik: Az őszei kisebbségi vizsgák meg-döböntő eredményeivel kapcsolatosan megírtuk, hogy a közoktatásügyi minisz-ter a székelyföldi tanítók román nyelv-tudásának felülbírlata céljából Stan és Pácalá közoktatásügyi vezérfelügyelőket küldte ki. Most értesülünk, hogy a két tanügyi személyiség már meg is érkezett Csikba. Chircă Péter tanügyi felügyelő és Chele Vasile tanfelügyelő kíséretében meg is kezdték vizsgálatukat. Sorra jár-ják a megye összes iskoláit és személye-sen győződnek meg, nem történt-e igaz-ságtalanságok a nyelvvizsgák során. Egy-ben — így szól az idevonatkozó értesü-lésünk — a minisztériumhoz érkezett pana-szokat is felülvizsgálják. Hogy milyen természetűek és kikből származnak a pa-naszok, erre nem kaptunk választ.

Dési hírek. A Polgári Dalkör, Bécsi Ernő kántor-karnagy rendezésében szépen sikerült műsoros-táncmulatságot tartott, melyen né-gyüzet közönség jelent meg. Mint értesülünk az Izraelita Nőegylet a tél folyamán népköny-vát állít fel a szegények és munkanélküliek segélyezésére Désen. Ezzel szemben a váro-snál még semmi előkészítés nem történt a nyomormentő intézkedések s tervek megvaló-sítása érdekében.

ASTRA LUX-MOZGÓ

Most is nagy érdeklődés mellett fut Josef Schmidl világhírű énekes, második nagy világsikert elért gyönyörű filmje:

„DALOL A VÁGY”

Mindenki nézze meg és hallgassa meg, mert felejthetetlen élményt nyújt.

Többi szereplők: **Liliane Dietz, Szőke Szakáll.**

Rendezte: **Richard Oswald.** Zene: **Hanz May.**

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné: **„A láthatatlan ember”**

Asíra Mozzó, Brassó

Meglepően nagy sikerrel fut ma és a következő napokon:

A Mont Blanc királya

(AZ ÖRÖK ALOVÁNY)

Ez a filmremek a hegység hatalmát, mint le- és a béri élményt mutatja be

Főszereplők: **Sepp Rist** és **te Horney**

Vasárnap d. e. 11 órakor matiné: **„A láthatatlan ember”**

Harry Piel uralja a világot és bol- s, premier-film.

K Ö Z G A Z D A S Á G

AZ export teljes összeroppa- násától tartanak a külföldi román kereskedelmi attasék

Bukarest, november 24.

Mialatt itthon a gazdasági élet tehetetlenül vergődik a kivitel és behozatal majdnem teljes szünetelése miatt és várja, hogy a kormány hivatalosan is beismertje az új rezsim teljes csődjét, miután az életbeléptetés folytonos halogatásával gyakorlatilag ezt már elismerte, az alatt Románia külföldi kereskedelmi attaséi is kezdik félrevernivaló harangokat. Egymásután érkeznek a legkétségbeesettebb jelentések, hogy teljes összeomlás fenyegeti a román árukivitelét és így a devizagazdálkodást is, amelynek jegyében az új külkereskedelmi rendszer megszületett.

Ime néhány tanulságos jelentés:

Hollandia 1933 első felében 13 millió 985 ezer forint értékű 397.970 tonna árut importált Romániából, ami mennyiségileg az összipport 3,60, értékben pedig 2,32 százalékát tette ki. A múlt év második felében a romániai áruk bevitelét felment 459.497 tonnára 15 millió 588 ezer forint értékben, ami mennyiségileg az összipportnak 3,52 és értékben 2,41 százalékát tette ki. Ezzel szemben 1934 első felében Hollandia romániai importja mennyiségileg visszaesett 249.795 tonnára (2,23 százalék) és értékileg 7 millió 161 ezer forintra (1,33 százalék). A Romániába irányuló hollandiai árukivittel szemben a külkereskedelmi mérleg 1933 első

felében 12 millió 248 ezer forint, 1933 második felében 14 millió 520 ezer forint fölösleggel zárult Románia javára. Ez a többlet 1934 első felében hirtelen leolvadt 6 millió 156 ezer forintra. Ez a visszaesés elsősorban annak köszönhető, hogy ebben az évben mintegy 200 ezer tonnával kevesebb tengerit importált Hollandia Romániából (ami 7 millió 300 ezer forint értéket képvisel) és körülbelül 16 ezer tonnával kevesebb petróleumot (több mint 500 ezer forint értékben).

A petróleumimport visszaesése elsősorban az amerikai világítóolaj árának olcsóbbodásával függ össze, amelyből egyre többet vásárol Hollandia, azonkívül pedig a román petróleumot erősen szorítja a holland gyarmatok, főként Curacao sziget petróleuma. A többi cikk importja jelentősen emelkedett 1934 első felében, különösen a buza és a rozs bevitelére, amelynek túlnyomó része azonban magyarországi áru volt, csak román kikötőkben rakták hajóra. Az árpa és bab fokozott importja annak volt tulajdoni háttér az év első hat hónapjában, hogy a holland importőrök minél nagyobb tételeket igyekeztek beszerezni a bejelentett monopólium díjainak megtakarításával. Csak hogy a holland kormány ezeket a díjakat behajtotta a monopólium életbeléptetése előtt bevitt készletek után is. Csak természetes, hogy a monopólium miatt ebben az évben azonnal leállt az import.

Pesszimista jelentések

A második félév adatai még nem ismeretesek, de dr. Ioan Antohi kereskedelmi attasé nagyon pesszimista színen látja a helyzetet, amíg a holland áruk Romániába való exportja annyi nehézségbe fog ütközni a kontingentálás és devizakorlátozások révén.

Egy másik jelentés Belgiumról szól, amely már régebben megszorításokat léptetett életbe a romániai áruk bevitelénél, hogy a saját exportját fokozhassa és a hivatalos kliringrendszer bevezetésével komolyan veszélyezteti a román árukivitelét. Belgium az elmúlt év első felében 1 millió 102 ezer 834 mázsa árut engedett be Romániából 66 millió 186 ezer frank értékben, 1933 második felében pedig 2 millió 079 ezer 662 mázsa árut 117 millió 267 ezer frank értékben. Ebben az évben június 30-ig Románia kivitt Belgiumba 1 millió 228 ezer 741 mázsa árut 65 millió 260 ezer frank értékben. A külkereskedelmi mérleg ebben a 18 hónapban fölösleggel zárult Románia javára, még pedig 1933-ban 32 millió 849 ezer, illetve 82 millió 979 ezer frankkal és 1934 első felében 32 millió 819 ezer frankkal. A román statisztika a múlt év első felére

deficitet mutat ki ugyan, de a teljes évre többlettel zárul a külkereskedelmi mérleg a Bukaresti adatok szerint is.

A Prüsszeli román kereskedelmi attasé hozzáfűzi azonban, hogy ezek az adatok semmiképpen nem engednek az 1934 második félévi külkereskedelmi mérleg alakulására, mert, egyfelől Belgium csak július elsején léptette életbe a kliringrendszert, azonkívül pedig júliusban, augusztusban és szeptemberben teljesen szünetelt a román kivitel Belgiumba. A jelentés szerint javulás csak akkor remélhető, ha Románia rendes kliringegyezményt kötne a belgákkal és be is tartaná. Ebben az esetben a román áruk régi vevői ismét aduának megrendeléseket, sőt új értékesítési lehetőségek nyílnának a román gyümölcs és borok, valamint a belga vasút részére szükséges talpa részére.

Egyelőre csak ez a két jelentés került nyilvánosságra, de ezekből is megállapítható, hogy az új kiviteli és behozatali rendszer mellett Románia exportja semmiképpen sem fog fokozódni, sőt az eddig kiharcolt eredmények is hamarosan veszendőbe mennek.

Románia legnagyobb villanyelosztó telepe van Dicsőszentmártonban és a városnak még sincs villanyvilágítása

Dicsőszentmártonban van a székhelye a "Seta" villanyelosztó telepnek, mely az ország legnagyobb ilyenemű iparvállalata. A környék nagy részét látja el árammal, de Dicsőszentmártonnak ennek ellenére sincs még mindig villanyvilágítása. Világítást a Földgáz R. T. szolgáltat, amely könnyen kihasználhatja a várost, miután uralja a helyzetet.

A dicsői földgáz jóval drágább, mint a vásárhelyi vagy a medgyesi.

A régi tanács magyar alpolgármestere tárgyalást kezdett a Nitrogéngyárral, amelyik hajlandó volt

a városi taxák elengedése ellenében 100 ezer kilométer áramot adni a városnak. Ez a mennyiség teljesen elegendő lett volna a városi világítás céljaira.

Az interimár-bizottság alatt ezek a tárgyalások megszakadtak, a nitrogéngyár pedig időközben, fellebbezés folytán, a városi taxák horribilis leszállítását érte el, így belátható időn belül Dicsőszentmárton megint nem jut villanyvilágításhoz.

Addig is

a város állandó harcban áll a földgáz társasággal.

A város jelenleg hátralékban van a társaság bejelentette, hogy beszünteti a város részére a gázszolgáltatást, amennyiben záros határidőn belül nem rendezi a hátralékokat. A városnak egyelőre még van világítása, de

a vágóhidon már nincs világítás; a földgáz társaság lezárta a vezetéket, hogy nagyobb nyomatókat szerezzen fenyegetésének.

Csempegyárat épít a Nitrogéngyár Dicsőszentmártonban

A halódó Dicsőszentmártonban két ipartelep jelent ma az életet: a Nitrogéngyár és az üvegyár. A nitrogéngyár állandóan 500 munkást foglalkoztat, türethető munkabérek mellett. A nitrogéngyár egyébként is az ország ama kevés iparvállalatai közé tartozik, amelynél

tíz év óta nem volt bérmozgalom.

Évről-évre megújított kollektív szerződés szabályozza a munkaviszonyokat és a bérek mintegy 30 százalékkal magasabbak az átlagos munkabérekénél.

Ez évben a nitrogéngyár megkezdte új ipartelepének, a csempegyárnak felépítését.

Az építkezések befejezéséhez közelednek és rövidesen üzembe helyezik Románia egyetlen ilyenemű ipartelepét.

Az új üzem mintegy száz munkást fog foglalkoztatni.

Az üvegyár ugyancsak erős üzemmel dolgozik. Átlagos munkáslétszáma 300, de

jóval gyöngébb bérek mellett, mint a nitrogéngyár.

Építkezés nagyon jelentéktelen volt az évben Dicsőszentmártonban, úgy, hogy a kisiparosok alig vannak foglalkoztatva, nagyobb részük a csempegyár építkezésénél talált munkát.

AZ ARADI PIAC ÁRAI

Zöldségpiac: hagyma kg. 4-5, foghagyma 10-18, burgonya 1, száritott bab 4-5, fejcs káposzta 1-3, tök 3-15, saláta 3-6 darab 1 lej.

Gyümölcs: alma 5-10, körte 5-12, szőlő 12-18 lej.

Majorság: liba 80-300, kacsa 80-140, pulyka 80-150, tyúk 50-70, csirke 25-50 lej.

Tojás: 1.40-1.60 lej.

Hús: szarvasmarha élősúly: 7-8, borjú 14-16, sertés 15-19 lej.

Tejtermék: tej 4-5, tejföl 30-35, tehéntúró 8-10, juhtúró 20-24, vaj 60-70 lej.

Gabona: huza 390-400, tengeri 150-165, árpa 140-160, zab 230-250 lej.

Takarmány: széna 100-120, lucerna 140-150, szalma 40-50 lej.

1935 február 1

1935 május 1

1935 augusztus 1

1935 november 1

ez négy döntő nap

E 4 nap huzásain az Országfejlesztési kölcsön bizonyos számú kötvényei lesznek törlesztve.

Néhány ezer aláíró minden befizetett 880 lej helyett 1200 lejt fog kapni.

A jelzett törlesztés mellett, ezen négy huzásnál ki lesz osztva:

5 jutalom egyenként	3 millió lej
10 jutalom egyenként	1 millió lej
20 jutalom egyenként	500 ezer lej
20 jutalom egyenként	250 ezer lej
230 jutalom egyenként	100 ezer lej

Ezen hatalmas nyeremények első huzása visszavonhatatlanul

1935 február 1-én tartatik.

Bárki, aki 880 lej kölcsönt ad az államnak, MILLIOMOS LEHET.

Hallották-e már?

A távozó 12-es vadászbatalion helyébe lovas- vagy repülőcsapatot telepítettek Lugosra. Valószínűleg az előbbi. A város közönsége sajnálja a vadászok távozását, akiknek rokonszenves parancsnoka, Petrescu D. Tocineanu őrnagy a Filharmónikus Társaság elnöke volt és sokat tett a társulat érdekében.

✱

Az Ipartestület végre megegyezett a várossal a szubvenció kérdésében, amit meg akartak tőlük vonni az idén. Ha nem is a tavalyi 15 ezeret, de 10 ezeret mégis kiutaltak nekik.

✱

A Vulturii kötelezővé teszi ifju és törpe játékosainak az atlétizálást, hogy sportszerű testedzésre szoktassa őket.

✱

A szombati városi nagy tanácsülés, Weber tanácsos indítványára és a polgármester minden szabódása ellenére, elhatározta, hogy a többi polgármesterek képe mellé megfesteti Birescu dr. portréját is. Tevékenységével igazán kiérdemelte!

✱

Bossel ur hirdetési oszlopait apróságokra való tekintettel „gnomoknak” csufolja a lugosi humor.

✱

A Wizo lugosi csoportjának rendezésében Freund Leo a nagynevű temesvári zongoraművész és Hegyesy Zoltán, a neves hegedűművész és nagyszerű zenepedagógus koncertet adtak, amelynek bombasikere volt.

✱

Szombaton este a Hazamir dalegylet tartotta kedélyes hangulatú és nagysikerű táncestélyét.

✱

A Napközi Otthon első teadélutánja vasárnap 6 órától 12-ig tartott. A mulatság sikerült volt, valamint az Otthon kifogástalan működéséért Nádasdy Margit elnököt, valamint Reviczky alezredné alelnököt illeti dicséret.

✱

A lugosi textilipar véleménye az új kontingentálási rendszerről a lehető legrosszabb. Még dolgoznak, némileg redukált üzemművel, de nem tartják kizártnak, hogy a még kialakulatlan és balkezesnek ígérkező rendszer egyszer csak leállásra kényszeríti őket. A nyersanyagok árainak jelentős drágulását jelenti az, hogy ha fonalat vagy más anyagot akarnak behozni, annak fejében valamit exportálni kell — ugyan mit — vagy exportőröktől illő felárral beszerezni a boldogító importigazolványokat.

✱

Lugos alaposan kivette a részét a belső kölcsönből. A város 400 ezer lejű jegyzett, amihez külön a tisztviselők jegyzése járul, a Muschong-gyár 600 ezeret, a Textilgyár szintén 600 ezeret, a Krassói Bank vállalatával együtt 200 ezeret és így tovább.

✱

A Dácia mozi legkésőbb december elsején megnyílik. A mozi fellebbezését a napokban utasította el a temesvári revíziós bizottság, mint alaptalant. A konkurrencia többirányú praktikái az új mozi ellen csődöt mondtak és Lugosnak két mozi lesz, amiből remélhetőleg a közönség profitál.

✱

Három új orvos telepedett a közel-múltban Lugosra. Uglátszik, a lugosi páciensekről valaki azt híreszteli, hogy jól és pontosan fizetnek. Az orvosok száma most már 40 körül jár, a konkurrencia nagy, a szakmai összetartás annál kisebb. Nem csoda a mai viszonyok közt. Azon se csodálkozzunk, ha ez az „összetartás” a zérón alulra száll és mitagadás, olykor az aktív ellenségeskedés formáit ölti fel.

A modern gyermeknevelés kézikönyvet Székely Béla a Te gyereked c. könyvében írja, hogy nincs rossz gyermek és nincs buta gyermek! Minden ép és egészséges gyermek jónak, okosnak születik. Ha mégis rossz lesz, lélekben, szellemben más, úgy ez a nevelés hibája. Ez a könyv a csecsemőkortól kezdve tanít. Szülőknék, nevelőknek, szakembereknek nélkülözhetetlen. Ára csak 54 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Közmondásos kálvinista nyakassággal:

Mindhalálíg fellebbezi az ellenzék a papválasztást

Megírtuk annakidején, hogy a lugosi református egyházköztség közgyűlése Nemes Elemérrel akarja betölteni néhai Szombati-Szabó István örökét s meg is hívta a megtisztelő pozícióba. Ellenzéki hangok már kezdettől fogva hallatszottak, a meghívás után azonban az ellenzék — mely ugylátszik kisebbségben van — kilépett a porondra és megfellebbezte a határozatot a temesvári presbitériumhoz. Dr. Szabolcska László esperes elutasította a fellebbezést, mint indokolatlant. Erre másodszor is fellebbeztek az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz, amely bizottságot küldött ki Lugosra mindkét

fel meghallgatására. A bizottság tagjai Keresztes József resicai lelkész és Tóth Benjamin temesvári gondnok voltak. A bizottság jegyzőkönyve alapján az egyházmegyei bíróság rövidesen meghozza döntését.

Az ellenzék azzal érvel, hogy helyesebb nyílt pályázatot kiírni. Személyt nem hoznak kombinációba, bár lehetséges, hogy valakinek az érdekében folyik az akció. Az előjelekből ítélve azt tartják valószínűnek, hogy a második fellebbezés is az első sorsára jut és Nemes Elemér, a nagykulturájú igazfalvi lelkész veszi át a lugosi lelkészi tisztséget.

Akit az egész város gyászol

A város még ma is sug-bug a rémes hír körül, amely a napokban riasztotta fel egész Lugost, még most is találgatják az okot, még most sem tudnak belenyugodni, hogy a város közkedvelt, általános megbecsülésben álló „Kálmán bácsija”, Nemes Kálmán könyvkereskedő, a református egyház főgondnoka, 65 éves korában önként távozott ebből az árnyékvilágból.

— A betegség — mondják sokak szerint viszont az utóbbi időben már kezdte összeszedni magát Hanem — ugymond — inkább a gondok, kötelezettségek és rossz üzletmenet. Ki vesz ma könyvet? Ismét mások szerint az érzékeny lelkű öregurat azok a kőszá és meggondolatlan sugás-bugások keserítették el, amelyek

szerint ő felesleges módon korteskedett öccse lelkészé választása érdekében, a választás elleni fellebbezések, stb.

A rejtélyt hiába találgatjuk már. Bizonyos, hogy Nemes Kálmán abból a nemzedékből való volt, amely anyagiilag, erkölcsileg jobb, egyenesebb, szebb világhoz szokott. Ennek a megváltozott világnak a méltatlan és nehéz terhei összeroppantották idegzetét.

Egyik ismerőse beszéli, hogy még a nyáron sokat időzött azon a tájon, ahol végzetes tettét végrehajtotta. Talán már ekkor foglalkozott a gondolattal.

Temetésén őszinte gyászba forrott össze egész Lugos.

Lugos polgármestere az új villanyáramról

A lugosi városi nagytanács november tizenhetedikén este tartott ülésén egyhangulag megszavazta a villanyáram ki-fejlesztésére, azaz a váltóáram bevezetésére vonatkozó javaslatot. Birescu Alexandru dr., a város népszerű és páratlanul tevékeny polgármestere, az alanti nyilatkozatban magyarázza meg Lugos közönségének a határozat fontosságát.

Előjáróban mi is, akik indokolt esetekben annyiszor támadjuk egyes városok vezetőit, el kell ismerjük, hogy a lugosi városvezetésről példát vehetnénk Erdély és a Bánság számtalan helyén. A mai válságos időkben is a város anyagiilag mobil, telt neki másfélmilliót költeni utcakövezésre. Telt azonfelül a villanyüzem fejlesztésére s egyéb beruházásokra. Hol van az a város, amely manapság is fejlődni és építeni tud?

— Lugos az egyetlen város Romániában — kezdte Birescu dr. — ahol 150 woltos egyenáram működik. Természetesen a külvárosi részeken, mint magam meggyőződtem róla, csak 115—110 woltos erősséggel dolgozik az áram, a fény pislákol s egyiptomi sötétségbe borul a városrész. Lugos közben fejlődött, vagy 15 utcába bevezették az áramot, amely után azonban nagyobb a kereslet, mint a mai teljesítőképességünk. Áramot kér például a Muschong és a Textilgyár is. Ez indított bennünket arra, hogy az egyenáramot 6000 woltos váltóárammal helyettesítsük, amit transzformátorokkal 220-as áramfeszültségre váltunk át. Egyelőre a hidon innen, az ugynevezett román részen, — ahol kevesebb a motor — vezetjük be. Azok támogatására, akik tényleg vesztenek az áramváltoztatással, az ipari áram díját kilowattontként 8 lej-ről 6 lejre csökkentjük. Megjegyzem, hogy váltóáramnál a motorok s egyéb készülékek sokkal olcsóbbak, mint egyenáramnál. A villamos mérőóra például eddig 1500 lej volt, azután a váltóáramnál 6—700 lej. Végül a város közönsége ezután tényleg jó áramot kap.

— Jövőre a vágóhid összes gépeit villamos üzemre állítjuk be, ami annyit jelent, hogy az eddig keveset jövedelmező vágóhid jelentékeny hasznot hait a városnak.

— A munkálatok tavasszal megkezdődnek s reméljük, hogy egyelőre a román s azután hihetőleg mihamarabb a német részen is váltóárammal szolgálhatunk a közönségnek.

Ami az egyéb munkákat illeti, most fejezzük be az aszfaltozásokat és folytatni fogjuk a Temes partjának rendbehozási munkálatait.

A tisztviselők redukálásával kapcsolatban Lugoson egyetlen tisztviselőt se kell elbocsátani vagy alacsonyabb rangfokozatba helyezni. Csak Vasile főjegyző ügye van még függőben, akinek kinevezését a minisztérium nem hagyta jóvá, a fellebbezés még nem dőlt el.

Mostanában érkezett meg a minisztériumtól a jóváhagyás a költségvetés módosítására. Jóváhagyták a kisebbségi intézmények támogatását is: a kisebbségi egyházak összesen százezer lejűt kapnak, a német gimnázium még külön 120 ezer lejűt, mint eddig is.

A Blum-kaszinó

Lugos egyik legnevezetesebb és legfontosabb közintézményeinek egyike: a Blum-kaszinó, amely általános népszerűségnek örvend az ifjuság körében.

Hasonlít a tudományos akadémiához annyiban, hogy vannak „rendes tagok” és „levelező tagok”. Az előbbieket, akik szorgalmasan „jelentkeznek, naponta a népszerűségükért, az utóbbiak viszont csak ritkábban, csak valami halaszthatatlan megmondani, vagy meghallani való esetén. Különbözik viszont a tudományos akadémiától abban, hogy korántsem olyan unalmas. Különösen ötletesek és újszerűek a tagok közt szokássá vált megszólítási módzatok.

A kaszinó gazdái: a két rokonszenves Blum-fivér. Mellesleg megjegyezve, a népszerű kaszinó azonos helyiségben van elhelyezve Lugos legrégibb, 90 éves cégével, amelyet ugyancsak a Blum-fivérek vezetnek komoly szakértelemmel.

A kisebbségeknek mindent szabad

A nagytemplom melletti Fogarasi-utcában 15 éve függött egy díszkrét felírás tartalmazó táblácska: „ide tisztátalanokodni tilos”. Magyarul, németül, románul. Nemrégiben — nem tudni, ki és hogyan — csak román felírású táblával cserélték ki. S ha netalán valaki nem tudna jól románul, hát szabad megszegníe a tilalmat?

Nyilvánvaló ennél fogva, hogy bizonyos sovíniszta lapoknak igazuk van: Romániában a kisebbségek számára kevesebb a tilalom és több a szabadságjog, mint a többségi polgártársaknak.

Fog uiball

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer Lugoson egy orvos, akihez, a betegsegelyző főorvosa is lévén, beállított egyik sportegylet futballistája. A betegsegelyző utalta hozzája. A doktor ur azzal kezdte a szegény labdarugó fájdalmainak csillapítását, hogy alaposan a lelkére beszélt neki. Hát illik ez, német fiu létere nem a német csapatban játszani? Hiszen árulás a fajjal és néppel szemben! Kihuzza ő a fogát szívesen, akár mind a harminket-tőt, de szálljon magába és térjen meg népközönsége kebelébe, izmos két lábát a népegység szolgálatába állítva. Hát ki-vánuhatja-e tőle egy ilyen renegát, hogy kihuzza a fogát, amíg ennek a kötele-ségnek eleget nem tesz?

Nem is huzta. Bizony nem huzta mind-addig, míg a fiatalember — akire nem hatott a kukliprédikáció — panaszt nem tett a betegsegelyző főorvosánál. A főorvos azután alapos oktatásban részesítette a doktor urat arról, miszerint a fog, faj és futball egymástól különálló és kapcsolatba nem hozható fogalmak. Ezután a doktor ur kénytelen volt eleget tenni hivatali kötelességének és kihuzta a fogat.

Mondanunk sem kell, hogy a doktor ur a lugosi németiségnek abba a kisebbségben maradt csoportjába tartozik, amely szélsőséges eszméktől, vagy talán inkább feltűnési és érvényesülési vágytól hajítva, a hitlerizmus felé kacsintgat és végeredményben csak a német kisebbségnek árt, mert megbontja annak egykor közmondásos egységét. Egyéb „sikert” ezek az urak nem könyvelhetnek el. Hacsak azt a komikus és eleve eredménytelenségre ítélt akciót nem, amellyel „ki akarják zárni a németiség kebeléből” a megfontoltabb gondolkodású és — mint a városi választások mutatják — a lugosi német-ség biztos többségével rendelkező elemeket.

A magyar szintársulat

Egy hónapja szerepel Lugoson a Fekete-Ihász szintársulat. Az együttes sztárjai Fekete Mihály, a nagynevű művész, a nemkevésbé ismert nevű komikus, Ihász Aladár, Köszegi Margit, Szabó Ica, Ihász Klári, mint állandó vendég, Borovszky Oszkár, Székely Bálint, Kázméry Kázmér. Legnagyobb sikerüket a Vadvirág-gal, János vitézzel és a Ripp Van Vinkle-vel aratták.

Hogy megy a színház? Minden úgy megy, ahogy a kisebbségi színház mai korszakában a legjobb igyekezet mellett is mehet. Vasárnaponként még jól, sőt kitűnően, hétköznapokon gyengén. Pedig a 40 lejes egységarakról már leszálltak a 20 lejes egységarra.

A társulat most nagy gonddal készül a divatos prózai darabokra, elsősorban az „Abbé”-ra, a nagysikerű francia darabra.

Buzditani vagy kritizálni a magyar színház mai nehéz helyzetében, a mai gazdasági viszonyok közt már nincs is értelme. Aki bírja, támogassa őket. Használjuk ki az alkalmat, amíg még magyarul szót hallhatunk a színpadról. Fekete-Ihászék változatos gazdag műsora és előadásai megérdemlik, hogy a közönség buzgóbban látogassa őket.

Butorozott szoba kiadó

Ha Dante Brassóban járt volna...

Igy nehéz lesz idegenforgalmat csinálni — A kipofozott ház
sötét titkai — A regáti ur, mint álom

Brassó, november 25

Jámor idegen, hozzád szólok, akit a sors különös szeszélye arra ítél, hogy a Ceuk tövében telepedjél le. Amint robogsz a Brassó fele jövő vonaton boldog álmokat szövögetsz magadban arról a kedves, rendez, csendes, tiszta, napfényes, barátságos szobáról, amit megérkezésed után nyomban ki fogsz bérelni. A szobáról, ahol nyugodtan fogsz pihenni, dolgozni, egyszerűen, ami otthonod lesz. Egyelőre természetesen megszálsz egy szállodában, vagy pensióban, azzal a csalfa reménnyel, hogy egy-két napon belül ugyanis meglesz a fentírt kedves, rendez satöbbi. Engedd meg, oh kedves felebarátom, hogy saját tapasztalataim alapján elmondhassam, mi fog történni veled.

Amint kipihened magad és dolgoz engedi, elindulsz lakást keresni. Ez a keresés egyelőre abból áll, hogy ténferegsz az utcákon, kirakatokat bámulsz, teli tudóval szíved e város híres levegőjét. Nézelődész jobbra-balra, embereket figyelsz meg és járműveket, elkapsz szavakat és mondatfoszlányokat, megjegyzed az öltözködés itteni sajátosságait, a nők mo-

solyát, a férfiak köszönését. Kinézel magadnak egy kézzel szövött gyapjuszálát és egy derűs színezésű kis cserépvázát egy iparművészeti kereskedés kirakatában, utóbbit persze már ragyogó szobádát fogja díszíteni, hogy otthonosabb legyen. Emlékeztettedbe vesél egy porcellánüzletet, ahol gyönyörű és hallatlanul olcsó teáskészletet lehet kapni, ezt is megveszed majd, gondolod magadban és téli estéken otthon fogsz teát készíteni. Meleg, barátságos szobádában, míg odakint tombol a híres brassói hóvihár. Kedves jó felebarátom! Figyelj rám és halld meg, mi történt velem.

A KIPOFOZOTT HÁZ BELÜRLŐL

Miután a fenti módszer szerint alaposan kibámultam magam, szememet felemeltem, de nem az égbe, hanem a legközelebbi ablakra. És íme máris ott ékeskedett barátságosan, hivogatólag a ragyogó fehérségű kartonlap, háromnyelvű felirással:

Camera mobilat de inchiriat.

Butorozott szoba kiadó.

Möbliertes Zimmer zu vermieten.

A bűvös mondat, amely ajtókat nyit

Színhely: fentemlített kipofozott ház. Csöngetésemre élesen rikácsoló női hang:

— Ki az?
— A butorozott szobát szeretném megnézni, hebegem elbátortalanodva.

Erre megnyílik az ajtó, mint ahogyan, tanuld meg felebarátom, hogy Brassóban minden ajtó és minden szív megnyílik erre a bűvös szövegre. Előttöm áll a rikácsoló női hang tulajdonosa, kit igazi valóságában nincs elég lelki erőm leírni. Előttöm áll tehát és még mindig gyanakodva méreget. A szemében a következő kérdéseket látom lobogni: **Ki lehet? Hogy hívják? Mi a foglalkozása? Vajjon rendezesen fog-e fizetni? Nem fogja-e rongálni a butorokat? Nem lesznek gyanus látogatói? Nincs-e pokolgép a kizárólagában?...** Igyekezem bizalmatlankeltő ábrázatot vágni és megismételtem a kérdést. Vaksötét előszobába vezet be. Csukott ajtók tűnnek elő, amint szemem kissé megszokja a sötétet, de így is minduntalan beleütközött valami butorokba. Egy ajtó feltárl és láthatóvá válik az „édes otthon.” Sötét szobában találtam magam, ahová felülről vágott, keskeny ablakon dereng be valami kétes világosság. Az ablak kétségbeesetten szomorú és piszkos udvarra nyílik, amibe vajmi kevés szorulatott abból a híres, portmentes brassói levegőből. Ne, de lássuk a berendezést. Nyomoruságos vaságy, barnás-piros foszlott ágylakóval. Keskeny tüdőbeteg szekrény. Vasmosdó, ami festéket talán soha nem látott. Rajta zománcozott két labor, ugyanolyan kancsóval. Két lábon álló, de alig-alig álló asztalka, borzalmas kézimunkával leterítve. Az asztal mellett két elbusult szék. És mindezt bevilágítja a menyetről egy szál dróton lecsüngő, piszkáló kis villanykörte. Az ujjacokat jellemző udvariassággal megkérdem, hogy mibe kerülne a szoba?

— 1400 lej, persze fűtés, világítás nélkül.

Hörsiesen tovább tartom magam, úgy teszem, mintha érdekelne a dolog. Egy kicsit drágálom, alkudni próbálom. De alkudni nem lehet. Ellenben, ha akarok, kaphatok reggelit sőt teljes ellátást is. De én nem akarok. E pillanatban semmit nem akarok, csak kint lenni. Minél előbb. Végig a sötét előszobában, a szűk csigalépcsőn, a bűzös kapualjon, na végre... Újra az utcán vagyok, megpillantom az áldott jó napot, mélyet lélegzem, zaj van, élet van, levegő, világosság... Nagyot fújok, úgy érzem magam, mintha lidőnyomás alól szabadultam volna fel. Eh, nevetésem, gondolom magamban, rossz helyen jártam. Majd a következő. És eltűntem a következő házban...

TISZTES, RÉGI CSALÁDI HÁZ

Tisztes, régi családi ház. Nagyon tisztes és nagyon régi. Ocska, kifényezett butorok, az akkori idők minden jellemző kényelmetlenségével. Szétmállott takaró a gődrös pam-lagon. Mosdó. A falon nagypapa és nagymama arcképe. Házigazdám képe katonaruhában, élesre kifestett bajusszal. Házigazdám érettségi csoportképe. A gyermekek képe műkedvelő előadások jelmezeiben. Kefetartó. Vázákban poros csinált virág. Himzett háziáldás. Foteleken horgolt terítők. Az ágyon is horgolt terítő. Valószínűleg még nagymama kezemunkája. Sarokban kis állványok. Rajtuk lombfűző munkák. Divány fölött fényképtartó és névjegytartó. Az asztalon fényképalbum és

kagylók. Röviden: minden, amire nincs szükség. Minden, ami kényelmetlen. Minden, ami célszerűtlen. Fürdőszoba is van. Megnézem. Derék, öreg pléhák áll egy homályos, kis helyiségben. Szeretném megismogatni horgolt oldalait, mint egy kiszolgált, hü paripának. Az ár felől érdeklődöm. 1600 lej mondja leendő háziasszonyom, de van egy kikötése.

— Halljuk, — kérdelem érdeklődéssel.

Miután ők rendez, tisztességes polgárem-berek és lakónak is csak ilyen engednek be házukba, tehát este 9 óráig mindenki otthon kell legyen. Külön kapukulcs nincs, 9 órakor lezárják a kaput és „lélek az ajtón se be,

A várkastélyszerű villában

Gazdag kereskedő várkastélyszerű villája. Végre, sóhajtok fel, ez már csak rendez dolog lehet. Csöngetésemre bóbítás szobaleány jelenik meg és vezet be a pompás izléssel berendezett hallba. Az emeleten megjelen a ház asszonya. Gadagó szívvel megyek fel a süp-pedő szőnyeggel borított falpészen. Disznó szerencséd van, — mondogatom magadban. — Ezt aztán jól kifogtad. Az emeleten vakító fehérségű ajtók sorakoznak, mint egy elegáns hotelben. A legutolsót megnyitják. Ez lesz az enyém. Belépünk. Egy kicsit meglekölök. Hogy tudtak egy ilyen pazar villában egy ilyen lélektelen sivársággal, kaszányai cel-lára emlékeztető szobát berendezni? Honnét vették hozzá ezeket a butorokat? Direkt ösz-szevásárolták, csak azért, mert egy szerencsét-len páriának szánják, aki a földi életben „albérlő” névre hallgat? Mindegy. Fürdőszoba után érdeklődöm.

— Van, mondja a délnő.

— És mikor használhatom?

Soha! — hangzik a lakónikus felelet, mint Edgar Poe versében.

Ezután bőbeszédűen elmagyarázza, hogy a

Pinceszoba káposztailattal

Villasorban, ragyogóan napsütéses oldalon pillantom meg a számomra egyre végtetesebbé váló céldulat. Berohanni a házba és megtudni, hogy hol a butorozott szoba, egy pillantás műve volt. Egy mogorva cselédleány a pincelejárát felé mutat. Kissé lehülve és mindinkább elszoruló szívvel haladok le a lépcsőkön. Pincelakásban vagyok. Egy kony-hába nyitok be, ahol két őz öregasszony ül-dőgöl a kemence mellett. Az egyik készse-gesen feláll és tipegő lépésekkel vezet az egyetlen oldalajtó irányába.

— Más bejárat nincs, csak a konyhán?

Nincs kérem, mondja az anyóka.

Már nem is érdekel az egész, de azért csak megnézem. Szokványos polgári izléstelenség-éggel berendezett szoba, melyet halkan leng az a konyhából beszűrő finom káposztailat.

— Fürdőszoba? Kérdelem már dühödten, mint egy vizsgálóbíró.

A két mámi összenéz. Kicsit csodálkozva és kicsit elámulva ezen a frivol kérdésen, amit nyilván még soha senki nem intézett hozzájuk. De ez a „csodálkozás” a kor nagy-szerű találmányainak is szót, amit számukra a fürdőszoba is jelenthetett és amit eddig-elő talán csak újságokból olvastak és bizo-

Az embernek hirtelen az a jóleső érzése támad, hogy ebben a házban mindenkit szí-vesen látnak, legyen az román, magyar, vagy német. Megyek is már, hogyne mennék. Már felmerül előttem az annyiszor elképzelt ké-nyelmes, tiszta szoba képe, ami otthonom is lesz és... Mi ez...? Kívül ragyogóan tiszta modern, jövőnalu házat láttam és a kapu alatt undorító, piszkos, penésztől bűzlő falak, sötét, rosszlevegőjű udvar és rozott ajtók fogadnak. Ez brassói különlegesség.

Kipofozzák a házat kívülről, kifestik, kimá-zolják még új, modern ablakokat sem saj-nálnak tőle. De belül...? Belül még azt a 2 lej ára meszet is sajnálják, amellyel és egy napszámosasszony segítségével ki lehetne ál-lítani a kapualja rendbemozgatásának egész költségét. És ugyanez a megdöbbentő kép a kimaszkírozott házak belsejében is, ahol min-dent meghagytak abban az évtizedes, sőt év-százados ódonágban, ahogyan azt a kétség-kívül tiszteletreméltó ősök rájuk hagyták.

se ki.” Pillanatig elámulok. Hogyan...? Soha este ne mehessek el egy moziba, vagy happy-end előtt vágatassak haza? Avagy csak va-sárnapi délután lehessen kimenőm, mint egy cselédnek, mert X. Y. vadidegen ember há-zirendje ezt kívánja? Nem válaszolok rögtön, mert képzeletben egy kért jelenik meg: este 9 órakor hosszú hálógécskében térde-pelek a horgolt terítés ágy előtt és buzgó-mondom esti imádságomat. Csaknem könnye-zek, annyira megfáradtam ettől a képzelet-beli látványtól, de aztán összerázkódok és halk „pfuj!” kiáltással elhagyom az erény és tisztesség e felszentelt hajlékát.

háznál gyerekek vannak, nem is lehet ki-vánni, hogy ugyebár mindenféle idegen em-berek ugyanabban a kádban fürdőjenek. Ezt csak meg lehet érteni? Meg is értem. Oh, hogyne. Már megyek is. De a nemes urnő még utánam kiált a lépcső korlátján.

— Aztán barátnőket, vagy gavalérokat fel-hozni, a nap bármely szakában tilos.

Illedelmesen megígértem, hogy beköltözés esetén összes barátnőmet szélnék eresztetem, egy szájjal gavalérommal pedig elsejei határ-időre szakítani fogok és eképp megnyugtatta a hölgyet, — távoztam.

Az idő pedig mult közben. Pénzem fogyott és egyre idegesebb lettem. Végre is rendez-nem kell ezt a nyomorult lakástügyet, gon-doltam reggelienként meg-megújuló energiával. Egy éjszaka rémes álmom volt. Azt álmod-tam, hogy amíg én alszom, a hotelszámla növekedik. Újságok hirdetései röpködtek előt-tem: „Amig Ön alszik, stb...” Rémlátnak lát-tam, hogy a számla már úgy aránylik hoz-zám, mint azokon az illusztrált statisztiká-kon egy ember az általa életében elfogyasz-tott bushoz, vagy cukorhoz. Reggel kimerülve ébredtem és tovább mentem...

nyára ej sem hittek. Hiszen ezek az újsá-gok annyi mindent összehazudoznak. De most, hogy egy idegen erre vetődik és a legtermé-szetesebb hangon ilyesmit kérdez, ugylátszik hogy ez tényleg létezik.

— No, mit szólsz hozzá, hogy mit ki nem találhat? Ezt mondta az egyik tekintete a másinak.

Szépen berendezett, kényelmes tiszta szoba, új villában. Fürdőszobahasználat. Ára mind-össze 2500 lej. Nem drága, valóban nem. Saj-nos, én nem adhatok ennyit.

Olyan helyen, ahol semmi nincs, de az ár magas, a kilátást emlegetik. Olyan egy-formán és egyöntetűen, mintha mindnyájan egy szavalókórus tagjai lennének. Az a gya-nuam támadt, hogy a háziasszonyok esténként seprűn lovagolva, titkos gyülekezőhelyekre járnak, ahol részletes stratégiai terveket dol-goznak ki szerencsétlen lakók zsebeinek mi-nél intenzívebb kiűritésére.

AKILÁTÁS, MINDIG A KILÁTÁS

Emeletes villa legfetején, harmadik emele-ten, nyábtörő feljárat után lihegve felkapasz-kodom. A háziasszony kivezet a szűk, zsufolt

Egy menyasszony
vallo-
mása

'Egy--
férfi--oly--sokat--vár...'

Mi az, ami a nőt annyira ellenállhatatlan-ná teszi. Önnök remek alakja lehet, jól lehet öltözve, kellemes a modora, jó háziasszony, de ha archőre nem tiszta, sima és szép, úgy alig-ha lesz alkalma, hogy minden más érényét álmai lovagjának valaha is megmutathassa. Ha ba-rátnőimnek elmesélem, hogy a friss, fehér és sima bőr elérése mennyire egyszerű — akkor csodálkoznak. Évek óta a zsirtalan, fehér To-kalon Crème, erre a híres párisi crème-re bi-zom magamat. Ez a bőr fehérré és feszessé teszi és összehúzza, amellet teljesen veszély-telen. Eltűnteti a kitágult pórusokat, mites-sereket és fáradtság-ráncokat, a legfőbb és legfontosabb bőrt is tisztává és fehérré teszi. Meg vagyok győződve, hogy a fehér Tokalon Crème szépítő hatása minden nőnek segít megnyerni azt a férfit, akit kíván.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériá-ban és illatszertárban. Új, mérsékelt árak: To-kalon Crème, fehér 50.— Lej-től, Tokalon Crème bőrtápszer, rózsaszínű 60.— Lej-től.

kis szőlőből nyíló erkélyre és elragadtatott hangon a kilátást dicséri. Annyira belemeleg-szik ebbe, hogy valósággal ékesszólóvá vá-lík. Szeretném neki megmagyarázni ugyan, hogy a kilátás nem pótolhatja a szoba fogya-tékosságát. Hogy az ember kinéz egyszer, kinéz kétszer, de aztán mégis megunja — de nem merem félbeszakítani. Végre megkoc-kázatom a profán kérdést: mindez a gyö-nyörűség mennyibe kerül?

— 2000 lej, mondja szemérmesen, kötényt csúszkát tépdve.

Hirtelen heves vágyat éreztem magamban arra, hogy átkapjam háziasszonyom derekát és a balkon korlátján keresztül lehajtsam a mélységbe. Ehelyett rohamléptekben távoztam, bár tényleg „gyönyörű kilátás” volt.

Gondolatok lakáskeresés közben: „Ha Dio-genes e' lakhatótt egy hordóban, akkor én miért ne rendezkedhetnék be egy kofferben? Ugy van, kofferlakó leszek!

A „REGÁTI UR.”

Sokat emlegetik a „regáti ur”-at. A „re-gáti ur”, minden jóra való brassói háziass-zony vágya, rózsaszínű álmának netovábbja. A regáti ur jön, alig van otthon és fizet. Fi-zet, mint a köles. Ha valahol alkudni pró-bálsz, a lakásadónő ajkán finom, szarkasztikus mosoly jelenik meg és lenézően, fitymálva így szól:

— Egy regáti ur lakott nálam és ennyit, meg ennyit fizetett. Erre ugyebár nincs mit felelni. Az ember szégyenkezve, mint kivert kutya elodalog és éjjel azt álmodja, hogy vajla belőle is regáti ur lenne. Bár nálam ez anatómiai lehetetlenség is, nemcsak szüle-tési akadály.

Ismerőseid jóakarattal figyelmeztetnek, hogy olyan házaknál, ahol „regáti urat” em-legetnek, szezon kezdetén hátulról, halkan meg leszáll billentve. Mert a „regáti ur” „ön, fizet és győz. Te pedig kedves felebarátom nézhetsz a ligetben egy testhezálló pad után.

Ha történetesen Dante most élne és mint idegenforgalmi egyed elvetődne Brassóba, úgy holtbizonyos, hogy a Pokolban a legsu-lyosabb bűnösök Brassóban való lakáskere-sésre volnának kárhoztatva. És az a bizonyos híres mondás is ennek megfelelően így hang-zanék: Ki Brassóban az urnak 1934 évében lakást keresel, hagyj fel minden reményed! Simon Magda

SPORT

Ki fedezte fel a guggolós startot a rövidtávu síkfutásban?...

1883-ban az amerikai Sherrillt kinevezték, mert úgy nekirugaszkodott, mint egy tigris... Sherrill ma is él az USA törökországi követe!

(A síkfutásban, mint ismeretes a 100, 200 és 400 méteres távokon gugguló helyzetből indulnak a versenyzők, 900 méteren felüli távoknál állóstartal indulnak a futók)

1883. Meleg nyári nap tűz egyik Newyork melletti pályára. A versenyzők a 100 yardos síkfutás startjához sorakoznak. A sor közepén fiatal, magas, izmos férfi — várakozással — áll. Az eddig szokásos felgyorsulást helyett összehúzza magát kipattanásra kész izmokkal. Olyan, mint az ugrásra készülő tigris, amely lesi a pillanatot, hogy áldozatára vessen magát.

Futótársai azt hitték, hogy tréfálkodik. Nevették rajta, kicsufolták.

A fiatal ember azonban előrefeszülő nyakkal figyelt a cél irányába. Mikor eldőrdült a startpisztoly, nekirugaszkodott. Már az indulásnál hatalmas előnyt szerzett. És általános csodálkozásra, fölényesen győzött ellenfelei ellen, akiknél gyengébbnek ismerték.

Ez a versenyző — a „mélystart felfedezője” — Charles Sherrill volt...

Ma már szinte komikusan hangzik, hogy Sherrillt korszakalkotó ujjításáért a versenybíró ki akarta zárni a versenytől „szabálytalan” indulás miatt. Csak Sherrill ismételt kísérletei igazolták, hogy ezzel az elindulással lényegesen gyorsabb időt lehet elérni.

Egyre többen utánozták és rövidesen általánosan elterjedt. Sherrill négyszer egymás után megnyerte Amerika főiskolák bajnokságát és győzelmeiben nem kis része volt a guggolós startnak.

Később a nemzetközi atlétikai szövetség is általánosította az egész világon az indulásnak ezt a módját rövidtávokon.

Sherrill saját bevallása szerint tréningje közben egy ízben véletlenül jött rá új módszerre, mikor ültéből félig felemelkedve nekiiramodott. Azután tudatosan kísérletezett.

A mélystart felfedezője ma is él. Előbb katonai, majd diplomáciai pályára lépett. Az amerikai hadseregben tábornoki rangot ért el. Jelenleg az Egyesült Államok törökországi követe és ma is élénk érdeklődést tanúsít az atlétikai versenyek iránt.

Labdarugás

MI-LE SZ VASARNAP?...

Nemzeti bajnokság első osztály: Temesvár: Ripensia—Gloria. Nagyvárad: NAC—Romania. Bukarest: Kinizsi—Juventus. Arad: Crișana—AMTE. Kolozsvár: Universitatea—Venus.

Nemzeti bajnokság másodosztály: Bukarest: Sportul Studențesc—Prahova. Konstanca: Elpis—Victoria. Temesvár: TAC—T.MTE. Resica: UDR—Ilsa. Nagyvárad: CFR—KAC. Nagyszeben: Soimii—HTV. Piski: Unirea—CFR. Păceni: Franco Română—CFR.

Budapest: Ferencváros—Bocskai, Ujpest—Attila, Hungária—III. Kerület. Szeged: Szeged—Budai. Kaposvár: Somogy—Kispest. Soroksár: Soroksár—Phöbus.

SZOVJETOROSZORSZÁGOT ELISMERI A FIFA

még pedig rövidesen, mert a cseh Pelikan nemzetközi szövetség főtitkára — akit közvetítéssel bíztak meg — ebben a kérdésben kedvező jelentést tett. Franciaország máris tárgyal egy tavaszi moszkvai mérkőzés létrehozásáról.

KÜLÖN HALÓKOC SIT

bocsátott a román válogatott rendelkezésére Franasovici közlekedésügyi miniszter. A román válogatott csapat tehát vasuton megy Athénba és nem hajón, mint eredetileg tervezték.

A KINIZSIT MEGHÍVTAK A BULGAROK

hogy a Balkán-kupára készülő bulgár válogatottnak edző társa legyen. A Kinizsi nem fogadhatta el az ajánlatot, mert nincsen szabad vasárnapja a közeli hetekben.

Torna

A HELSINKI FINN—MAGYAR VÁLOGATOTT TORNAMÉRKÖZÉS

befejeződött. A végeredmény:

1. Finnország 434,7 pont.
2. Magyarország 424,8 pont.

A magyar csapat vereségét menti, hogy második legjobb embere Tóth nem tudott teljes erőfeszítéssel versenyezni.

Tenisz

Vines — profivilág bajnok! A londoni profiteniszvilág bajnokság döntőjében az amerikai Vines 4:6, 7:5, 6:3, 6:3 arányban legyőzte a német Nuessleint és ezzel megszerezte a világbajnoki címet. A harmadik helyért Tilden legyőzte a francia Plaat 7:5, 6:3, 6:3 arányban. Az elődöntő során Nuesslein 5:6, 3:1, 5:7, 6:2, 6:4-re győzte le Tildent.

Szerkesztői üzenetek

V. de L. „Hildának” c. verse alkalmatlan a közlésre. A „la reigne des parfums”-hangulatnak nem vagyunk pártfogói mostanság. Művészeink, realitásabban megnyilatkozásait szívesebben vennék.

F. M. Versküldeményét megkaptuk. Köszönet a személyi propagandáért. „Diplomás halott” című verse, úgy emlékszünk, valahol megjelent. „Palotát építenek” c. versében viszont ilyen sorok vannak: „mint az öreg, beteg állat fekélyes, büzös gyomra.” Ezt a

Elegans télikabátok, kosztümök szövet- és selyemruhák „MARGARET” SZALONBAN, Brassó, Piața Libertății 10 I. emelet 1 uter sörészarnok felett! Szolid árak!

FIGYELEM! Autó- és géptulajdonosok. Speciál villanyheggesztése a tört rugólapoknak és mindenféle tengelyt, planetát, kardantengelyt, lengyel- és keresztfejeket, fogaskereket, korona- és kupkerek. Egyenes- és nüttengely felheggesztése.

Johann Hansmann

Brassó, Román Templom-utca No. 54.

Írárt gyengébb idegzetű olvasók nem emésztik meg. „Eg a gálya” c. verse romantikus legyverzetével, mondanivalójában sem időszerű. „A halál tornácán” az „Erlkönig” bensősége és nagyon meleg utánérzése.

S. S. L. Leveleit megkaptuk és újabb verseit gondosan szemügyre vesszük. Amit megfélemlenek találnak, ebből a küldeményből is közöljük, mint az előzőkből. Ha minden kötetre beküld 4—4 lej kezelési díjat, mondjuk: együttesen az előfizetési díjjal, úgy megkapja a már megjelent ajándékregényekből is azokat, amelyek nem fogytak ki teljesen. Ajándékregényeinket mindazon előfizetőink és olvasóink kapják, akik a 4 lej kezelési költséget akár az előfizetéshez mellékelik, akár bizományosainkhoz befizetik.

Ord. 1934. írásaiból valamit felhasználunk. Legvalószínűbben versei egyikét. Küldje be regénykéziratát gondosan gépelve és egybefuza és ha megfelelő, semmi elvi akadály nincs, hogy kiadásra kerüljön.

J. J. Nagykároly. Ezek a versek különféle szempontokból még kiforratlanok. A tehetség jeleit nem vitatjuk el tőlük, ez azonban még kevés. Több biztosságra van szüksége egy mondanivalóban, mint kifejezőmódban. Ha jól tud románul, talán fordítgasson egyet mást modern román költőktől, persze minél több elmélyedéssel. Ez a gyakorlat csak hasznára lehet. Aztán később jelentkezzen újra.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés megismételt feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Tümpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Használt, de jókarban lévő Worthington szivattyút keresek megvételre. Ajánlatokat kérem címre: Fábán József fűrészgárá Odorheiu, Pr. Elisabeta 51. 16293

Veszek 200-as lapszélességű szövőszéket. Rosenberg, București, Str. Carol 11 emelet.

Vidéki nagyközségben termény- és vegyeskereskedés házzal együtt eladó. Cím 16253 szám alatt a brassói kiadókiváltásban.

Egygatteres komplett fűrészberezendész eladó 24" gatterrel, Máv lokomobillal, 24" Tophan és 28" Vandenbrandt Brúxelles gyorsfutó gatterek, körfűrészek, ingafűrészek, 500 voltos villanymotor 11 P. S. Dynamo 8.5 KW., transmissiók, dupla-körfűrész Brúnn-Königsfeld gyártmányú golyóscsapággal automatikus lánctranszporttal vékony gömbfa vágásra kantiellli fűrész, gyapjufűtőgép. Cím: Berger Adolf, Mercurea Ciuc. 16309

Megvételre keresünk garantált üzembiztos ventilátort cca 550 mm. szárnyátmérettel, cca 350 mm. szívónyílással és 2 HP 110 Volt egyenáramú mellékáramkörü motort. Mundus, Caransebeș. 16310

Allást keres

Puha- és keményfa, fűrészfalu állandó eladását egész Palesztina területére vállalom. Frank István Haila, P. O. B. 315. 16341

Német kisasszony gyermek mellé ajánlkozik. Cím: Katherina Brenndörfer, Déva Str. Horrea 19. 16316

Allást nyer

Egy fiatal faesztergályossegéd azonnalra keresetk. Nagy Géza, Barót, Háromszék megye. 16294

Németül, románul beszélő, háztartásban segédkező leány, négy éves gyermekhez keresetk. Fénykép, bizonyítvány, fizetési igények. Wész László, Valea lui Mihai küldendők. 16315

Vegyes

Tűzfátalep iparvágánnyal kiadó Albina közraktárban. Brassó, Str. Iuliu Maniu 67. 16252

Bukarest

Dr. Herczeg Imre Str. Politei 3 bis alatt (Regina Maria színház mellett) rendel: bel-, gyermek- és nemi betegnek. Quartz, ultravörös sugarak. Mérsékelt árak. 21193-b

Minden magyar könyvkiadás a megjelenés után azonnal kapható az Ig. Hertz könyvkereskedésben, București, Cal. Victoriei 5. 258-b

Gallérokat, keményinget, férfi- és nőruhákat szépen szakszerűen mos, fest, tisztít a brassói „Kristály” gőzmosoda bukaresti fiókja: Strada Regală 6. 277-b

BRASSÓI BURGONYA fehér és rózsaszínű minőségű elsőosztályú áru, mázsánként 160 lej, hazaszállítva 50 kg-os zsákokban legkisebb mennyiség 100 kg.) Rendeléseket felvesz Onon S. A. București, Calea Plevnei 159 (Lessely-gyár). Telefon 3—80—45. 21148-b

Hölgyek figyelmébe!

600 lejért elegáns télikabát, 300 lejért divatos ruhákat készítek. kifogástalan kivitelben. Pontos és előzékeny kiszolgálás!

BRAUN női szabó Bukarest, Str. Bărbăni 34.

Bukarestben ideálisan központi fekvése van a Kohn penzionnak. Összkomfortos szobák, teljes ellátással, kitűnő konyha. (Str. Luterana 6.) 211139-b

Finom bécsi konyha, különféle diéták étrendek, orvosi előírás szerint. Elegáns berendezett szobák. Kemény, Str. Nic. Filipescu 32. Telefon: 412/25. 211140-b

Ideálisan központi fekvésű modern üzlethelyiségek, központi fűtéssel, teljesen kész új házban kiadók. Bukarest, Calea Moșilor 59 (Bd. Domniței sarok.) Érdeklődni helyszínen d. u. 3—5-ig. 211147-b

Ügyes női szabó munkásnőket és segédmunkásnőket felvesz Reich București, Str. Sf. Vineri 33 II. emelet. 211144-b

Jó családból való 35 éves nő házvezetőnőnek menne vidéki urhoz. Külső-belső házidolgokban teljesen jártas. Leveleket „Komoly” jellegre a bukaresti kiadóba (Calea Moșilor 59.) 211145-b

Főzni tudó mindenest keres erdélyi család azonnali belépésére. Lancet, Bukarest Str. Constantin Vacu 12 (Piața Rosetti mellett.) 279-b

Le a kalappal! — Ez teljesítmény!

Ingelen Oktoden Super, a bécsi rádióipar mesteralkotása. Belmont Super, az amerikai rádiótechnika csodája. Szavatolt nappali és tengerentúli gyarmati vétel. Acszolut szelektív — erőteljes, nemes hang, a legkényesebb igényt is kielégíti. Kedvező fizetés, feltételek!

Rádió „NOVY” Brassó, Rózsatér 19.

Nagyszében főutcán fekvő, bodegával egybekötött vendéglő részére ügyes

román vendéglőst

keresünk, ki az üzem megkezdéséhez szükséges pénzzel rendelkezik. Ajánlatokat Rudolf Mosse Sibiu, „Sibiu/1257” jele alatt továbbít.

Fontos könyvkiadás 40 éven felüli férfiak számára!

A prostatamegnagyobbodás

lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.

Fontos minden férfi számára, aki e rendkívül elterjedt betegségben szenved, s bajára utmutatást és biztos gyógyulást akar nyerni. A mű stílusa világos és mindenki számára könnyen érthető.

Ára 102.— LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYORGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész 60. — II. Magyar-Román rész 60. — a két rész együtt kötet egész vázson kötetben 150.— lej; diszes féléb. köt. 240.— lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60.— lej

Kapható minden könyvkereskedésben Kiadta a

BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

Ráncos, szeplős, mitesszeres, pattanásos arcok teljes kezelése új módszerrel — Kellően hatékony, szemécskék végleges kiirtása villanynyal. — Forduljon bizalommal intézetemhez

„Margó” kozmetika

Brassó, Buzasor 7. II. emelet

Veszek régi aranyat és ezüstöt, fizetem a legmagasabb árat, becserélem új áru ellenében

ZIEGLER

Brassó, Kapu-utca 28. Orás — arany — optikai műhely.

Târgu-Mureș, a Főter mellett, jókarban lévő modern

emeletes ház

52 lakrészrel, 850.000 lejért részletfizetéssel is eladó. Évi házbérlőjévedelme 102.200 lej. Szilágyiné, Târgu-Mureș, Str. Traian 10.

Havonként megjelenő DIVATLAPOK

Die Schöne Vinerin, szabásmintával 40 lej
Rekord, magyar- és németnyelvű kiadás szabásmintával 40 lej
Preferances, francia divatlap, szabásmintával 35 lej
Modes et Travaux, francia divatlap, szabásmintával 40 lej
Femina, francia divatlap 20 lej
Párisi Divat, francia divatlap 20 lej
Pósta megrendelésnél kérjük a pénzt előre beküldeni, 5 lej portóköltséggel együtt. Utólagos vételt nem szállítjuk fentieket. Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Kapu-utca 56 58. udvarban.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és könyvkiadó R.T. Brassó.